БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!
44-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган
№ 28 (11322) | 1967 оной февралиин 2, четверг | Сэн 2 мүнгэн

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ҺУНГАХА ҺУНГУУЛИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИССИДА

Буряадай АССР-эй Верховно Соведые һунгаха талаар Центральна һунгуулиин комиссиин түрүүшын заседани болобо.

Комиссиин түрүүлэгшэ Л. С. Асеев һунгуулиин комиссиин гэшүүдэй үүргэ, зорилгонууд тухай үгэ хэлээ. Совет һунгуулиин ёһо гуримые хазагайралтагүйгөөр сахихын хойноһоо хинаха, Буряадай АССР-эй Конституци болон һунгалта тухай Дүримые үргэн ниитэ ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха уялганууд комиссида даалгагданхай гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Һунгуулиин центральна комисси Соведүүдэй нэгэдэхи Байшан соо байрлан ажаллаха гэһэн шиидхэбэри абтаа. Комиссиин гэшүүд «Буряадай АССР-эй Верховно Соведые һунгаха тухай Дүримтэй» танилсаба.

Һунгуулиин бюллетеньнүүдэй, депутадта кандидадуудые бүридхэхэ тухай протоколой, һунгалтын дүнгүүд тухай округуудай комиссинуудай протоколой, депутадаар һунгагдаһан тухай үнэмшэлгын болон тамгын хэлбэри маягуудые баталаа.

Һунгалтануудта бэлэдхэлэй ябаса тухай республикын Верховно Соведэй Президиумэй эмхидхэлэй таһагые даагша нүхэр Матушерай мэдээсэлые комиссиин гэшүүд шагнаа. Бэлэдхэлэй хүдэлмэри «Буряадай АССР-эй Верховно Соведые һунгаха тухай Дүримтэй» гүйсэдөөр зохилдуулан ябуулагдана гэжэ тэрэ мэдээсэбэ. Һунгалтын бүхы документаци болон литература бүрин бэлэдхэгдэээ. Һунгуулиин округуудай хилэнүүд зохихо болзортоо тогтоогдоһон, һунгуулиин комиссинууд байгуулагдаһан байна.

Округуудай комиссинуудта эльгээхэ бэшэгые баталан абаа.

Совет засагай 50 жэлэй ойдо

ОЙН БАЯРАЙ ЖЭЛДЭ ЭХЭ ОРОНДОО ЭРХИМ ҺАЙН БЭЛЭГҮҮДЫЕ БАРИЯ!

1967 ондо Буряадай АССР-эй хүдөө ажахынхидай абаһан социалис уялга

Манай агуухэ Эхэ орон—Совет Социалис Республикануудай Союз—Коммунис партиин хараалһан замаар ябажа табидахи жэлээ хүгжэжэ байна.

«Агуухэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай» тогтоол соогоо КПСС-эй ЦК манай алдарта хүдэлмэришэн ангиие, манай колхозно таряашадые болон ажалша интеллигенциие, бүхы совет арадые агуухэ һайндэрөө коммунис байгуулалтада, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтээ шэнэ ехэ амжалтануудаар угтахые уряалба.

Партиин Центральна Комитедэй уряа бүгэдэ арадаар дэмжэгдэнэ. Фабрика болон заводуудай, шахта болон уурхайнуудай, колхоз болон совхозуудай ажалшад Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй, партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, оронойманай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд үнгэрһэн жэлдэ ороохо таряанай баян ургаса ургуулжа, тэрэнээ эмхитэйгээр хуряажа абаа. Манай орон урдань иимэ ехэ ороохо таряа хуряан абажа үзөөгүй. 1966 оной ноябриин 1-дэ бүхы орон дотор мал ажалай бүхы зүйлэй продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ.

Түүхэтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ бүгэдэ арадай хэрэгтэ манай республикын колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хубита оруулаа. Нёдондо республикымнай ажалшад 566,2 мянган тонно таряа хуряажа абаа гэхэ гү, али энэнь ямаршье урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд дээгүүр. Эхэ ороной амбаарта 90 мянган тонно тушааха түсэбтэй байбал, 125,9 мянган тонно таряан оруулагдаа. Республикамнай бүхыдөө гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэб 110 процент, һү—102, нооһо—108, үндэгэ—113 процент дүүргэжэ шадаа.

Мухар-Шэбэрэй таряашад гүрэндөө 191 мянган центнер таряа худалдаха байбал, тэрэнээ 315 мянган центнертэ хүргөө. Зэдын аймагай ажалшад Эхэ ороной амбаарта 230 мянга гаран центнер, Бэшүүрэй аймаг—171 мянган центнер таряа оруулһан байна.

Гүрэндэ таряа худалдаха хоёр, гурба, тэрэнһээ дээшэ түсэб дүүргэһэн ажахынуудай тоодо Зэдын аймагай XX партсъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд, Бөрьёогой совхоз, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», «Коммунизм», «Знамя Ленина», «Заганский» болон бусад колхозууд ороно. Тэрэшэлэн Хяагтын, Улаан-Үдын, Баргажанай болон Түнхэнэй аймагуудай олохон ажахынууд таряа худалдан абаха гүрэнэй түсэб-захилые нилээд үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, тэрэниие худалдаха талаар олохон ажахынууд, түрүү малшад амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа. Жэшээнь, Кабанскын совхозой хүдэлмэришэд богонихон сагай болзорто мяха худалдалгаяа, илангаяа шубуунай мяха тушаалга эрид ехэдхэжэ, тэрэнээ 9,5 мянган центнертэ хүргөө. Тиигэжэ энэ совхоз гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэб 148 процент дүүргэжэ, 5,5 мянган центнер шахуу мяха түсэбһөө гадуур тушааһан байна. Энэ совхозой М. З. Карачун гэгшын даажа байдаг һаалиин фермынхид һү абаха түсэбөө 129 процент дүүргэжэ, үнеэн бүриһөө 2441 килограмм һү һааһан байха юм. Сэлэнгын совхозой И. А. Якимовай хүтэлбэрилдэг һаалиин фермэ 5430 центнер һү абаха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 6372 центнертэ хүргэжэ, үнеэн бүриһөө 2262 килограмм һү һаагаа. Яруунын совхозой Г. Р. Раднаевай ударидадаг һаалиин дүрбэдэхи гүүртын малшад үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1997 килограмм һү һаажа, зуун үнеэн бүриһөө 98 тугал түлжүүлһэн байна.

Республикымнай колхоз, совхозуудай олон һаалишад һайнаар хүдэлжэ гараа. Жэшээнь, «Байкал» племхозой һаалишан Аграфена Ефремовна Степанова нёдондо үнеэн бүриһөө 4986 килограмм, Зинаида Григорьевна Максимова—1647 килограмм, Сэлэнгын совхозой һаалишан Надежда Лазаревна Тадвашкина нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 4002 килограмм, Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермын һаалишад Пылжит Балжиновна Жалсанова үнеэн бүриһөө 3607 килограмм, Даридулма Цырендоржиевна Будажапова—3250 килограмм һү һаажа шадаа.

Колхоз, совхозуудай бэлшээриин, шахан тарагалуулгын гүүртэнүүдэй олон мал адуулагшад һайн үрэ дүнгүүдые харуулаа. Зунай бэлшээриин үедэ Иисэнгын совхозой малшан Бальжима Радиаевна Раднаева ухэрнүүдэйнгээ шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 1130 граммаар, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой мал адуулагша Степан Иванович Юрьев малайнгаа шэгнүүр сүүдхэдэ 1222 граммаар нэмэһэн байна. Яруунын совхозой С. Г. Тетеринэй хүтэлбэрилдэг шахамалнуудай гүүртын коллектив буруу, хашарагуудые түргэн зуура шахан тарагалуулха арга дүршэл оложо, малайнгаа шэгнүүр үбэлдөө сүүдхэдэ 800—880 граммаар дээшэлүүлнэ. Мүн Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой Николай Васильевич Хохлов, Селиверст Варлампьевич Филиппов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг мал адуулагшадай бригаданууд малаа һайнаар шахан тарагалуулжа шадана.

Хони үсхэбэрилхэ талаар хонишодой олохон бригаданууд яһала амжалтануудые түйлаа. Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой ахалагша хонишон Михаил Егорович Мясниковой бригадынхид 100 хонин бүриһөө 106 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4,3 килограмм нооһо хайшалаа. Яруунын совхозой ахалагша хонишон Цыдып Дылгырович Бадмаевай бригадынхид баһал зуун хонин бүриһөө 106 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4,2 килограмм нооһо абаһан байна. «Эрдэм» совхозой ахалагша хонишон Даша-Цырен Доржиевич Доржиев, Үдын совхозой—Намжилма Лхамажаповна Тогмитова болон бусад һайн амжалтануудые харуулба.

Эдэ амжалтанууд зүн дэгээн ерээ бэшэ. Энэмнай Коммунис партиин зүб политикын, колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдэй шэн зоригтойгоор ажаллаһанай, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй, партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй бэелүүлэгдэжэ байһанай, партимнай саг үргэлжэ анхарал табижа, туһа хүргэжэ байһанай аша үрэ мүн. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада республикымнай колхоз, совхозууд гүрэнһөө 1900 трактор, 672 орооһоной, 274 силоснэ комбайнуудые, 446 автомашина, малай фермэнүүдые оньһожоруулха, гидромелиорациин болон бусад оло янзын техникэ абаһан байна.

Коммунис парти, Советскэ правительство продуктнуудые худалдан абалгын сэн дээшэлүүлжэ, ехэ продукци худалдаһанай түлөө урмашуулгын сэн тогтоожо, колхоз болон совхозуудта капитальна барилга хэхэ мүнгэ зөөри һомолжо, хүдөө ажахыда ехэ туһа хүргэһэн, хүргэжэшье байна.

Гүрэнэй энэ ехэ туһаламжые хэрэглэжэ, республикын колхоз, совхозууд хүдөө ажахынгаа үйлэдбэри оньһожоруулха, экономическа арга боломжонуудаа хэрэглэхэ, үйлэдбэридэ һайн амжалта түйлагшадые материальна талаар урмашуулха, газар таряалангай болон мал ажалай культура хүгжөөхэ талаар тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ арга олгоо.

Гэхэ зуура, хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ, колхоз болон совхозуудай, фермэ болон бригадануудай хүдэлмэридэ хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, горитой дутагдалнууд, алдуу эндүүнүүд үшөөл ехэ бии гэжэ бидэнэр һайса мэдэнэбди. Олохон ажахынуудта малай ашаг шэмэ үшөөл бага байһаар, мал олоор үхэл гарзада ороно, һубайрна. Бэлэдхэлэй пунктда туранхай, бага шэгнүүртэй мал олоор ороно. Муу шанартай һү, нооһо тушааха ябадал гарана.

Олохон ажахынуудта мүнөө хүрэтэр адууһа малые тэжээлээр хүсэд хангаха зорилго шиидхэгдээгүй байһаар. Таряалан болон сабшалангаа хүсэд һайнаар эрхилжэ шадагданагүй, тэрээн дээрэһээ нилээд олон ажахынууд, бүхэли аймагууд ороохо таряанай, овощ, хартаабха, үбһэ, ногооной болон тэжээлэй ургамалнуудай бага ургаса абажа байна. Уһалууриин газар ашаглаха, органическа болон минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ, трактор, машинануудаа хүдэлгэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэри оньһожоруулха ба электрын хүсөөр хангаха талаар олон дутагдалнууд үзэгдэнэ.

1967 ондо—ойн баярай жэлдэ орохо зуураа, бидэнэр, республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад, үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые, 1967 оной зорилгонуудые бүхы талаһаань зүбшэн хэлсээбди. Бүхы малшадай, таряашадай, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө, Совет засагай 50 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн тэдэнэрэй эрмэлзэлгые дэмжэжэ, Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, 1967 ондо иимэ социалис уялгануудые абанабди.

МАНАЙ ГОЛ ЗОРИЛГОНУУД

***МАЛ АЖАЛАЙ** продукци ехээр абажа, 1967 ондо гүрэндөө 47,5 мянган тонно мяха, 115,8 мянган тонно һү, 5,1 мянган тонно нооһо, 28 миллион үндэгэ худалдаха.*

***ХҮДӨӨ АЖАХЫН** ургамалнуудай баян ургаса ургуулжа, ойн баярай жэлдэ Эхэ орондоо 110 мянган тоннонһоо бага бэшэ ороохо таряа, 22 мянган тонно хартаабха, 14 мянган тонно овощ, 22 мянган тонно саахарай свёкло тушааха.*

I. МАЛ АЖАЛААР

1. Мал ажалай продукци ехээр абадаг боложо, гүрэндөө 47,5 мянган тонно мяха худалдаха гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 3,5 мянган тонно тушааха; һү—115,8 мянган тонно гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 5,8 мянган тонно; нооһо—5,1 мянган тонно гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 400 тонно; үндэгэ—28 миллион гэхэ гү, али 1967 оной түсэбһөө гадуур 5 миллион үндэгэ тушааха.

2. Бүхы түрэлэй малай, шубуунай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө үсэд шангаар тэмсэхэ. Зоотехническэ хүдэлмэри зүбөөр табиһанай, ашаг шэмэтэ малые, шубууе харууһалха, эдеэлүүлхэ талаар эрдэм ухаанай онол арга баримталһанай ашаар 1967 ондо республика дотороо дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 1500 килограмм һү һааха (нёдондо 1340 килограмм һүн һаагдаһан), хонин бүриһөө нёдондо 2,6 килограмм нооһо хайшалһан байбал, тэрэнээ 3 килограммда хүргэхэ, тахяа бүриһөө нёдондо 94 үндэгэ абаһан байбал, тэрэнһээ зуу гаран үндэгэ абаха. Түлжүүлгэдэ байһан тугал, бяруунуудай шэгнүүрые сүүдхэдэ 600 грамм хүрэтэр, шахамалнуудай шэгнүүрые 800 грамм хүрэтэр, түлжүүлэгдэжэ байһан гахайнуудые —400 граммаар, шахамалнуудые—500 грамм хүрэтэр нэмээхэ. Үнэ сэн багатай тэжээлдэ—зунай зүлгэ ногоон дээрэ малаа һайнаар бэлшээн тарагалуулха, холын, һарьдаг уулын, ойн соорхойн, модо отологдоһон талаянгуудай бэлшээри хэрэглэхын, тэрэшэлэн фермэ шадар таряалан дээрэ нэгэ жэлэй ногоо ехээр таридаг болохын түлөө тэмсэхэбди.

Кабанскын, Прибайкалиин, Сэлэнгын аймагуудай ажахынууд үнеэн бүриһөө 1900—2000 килограмм һү һааха. Зэдын, Сэлэнгын, Хориин, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй болон Улаан-Үдын аймагуудай колхоз, совхозууд хонин бүриһөө 3—3,3 килограмм нооһо хайшалха, Захааминай, Кабанскын, Улаан-Үдын аймагуудай ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 18—22 процент үлүүлэн дүүргэхэ. Улаан-Үдын шубуунай фабрика үндэгэ худалдаха түсэбөө 1,5 дахин үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 2300 мянган үндэгэ тушааха.

3. Колхоз, совхозуудта малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри гуримшуулжа, үүлтэртэ малай фермэ, гүүртэнүүдые, отарануудые эмхидхэжэ, тэдэниие һайнаар эдеэлүүлдэг, харууһалдаг болохо. Ашаг шэмэ ехэ үгэдэг үүлтэрэй буха, хусануудые дүүрэнээр хэрэглэжэ, адууһа малые искусственна аргаар үрэжүүлдэг болохо.

4. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, продукциин үнэ сэн хямдаруулхын тула мал ажалай хүндэ хүдэлмэриие оролдосотойгоор оньһожоруулха, мүнгэ зөөри гамтайгаар гаргашалхын түлөө тэмсэхэбди, үбһэ тэжээл аша үрэ ехэтэйгээр гаргашалха, механизмуудые, үйлэдбэриин талмай зүбөөр хэрэглэхые оролдохобди.

Экономическа болон зооветеринарна эрдэм шудалхын, мэргэжэлээ дээшэлүүлхын, хүдөө ажахын эрдэм болон түрүү дүй дүршэл гүнзэгыгөөр шудалжа, ажалдаа хэрэглэхыень бүхы малшадые бидэнэр уряалнабди.

Мал ажалаа саашадань хүгжөөхэ ехэ, орёо зорилгонуудые шиидхэлгэдэ энэ ябажа байгаа үбэлжэлгын үрэ дүн сэхэ нүлөөлхэ байна. Тиимэһээ фермэ, гүүртэ, отарануудай хүдэлмэрилэгшэд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, колхоз, совхозуудай бүхы ажалшад нэн түрүүн бүхы хүсэ шадабаряа малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр, гарза багатайгаар үнгэргэлгэдэ зорюулха болоно. Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха уялгануудаа болзорһоо урид бэелүүлхын түлөө шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө үсэд шангаар тэмсэхэ хэрэгтэй.

II. ГАЗАР ТАРЯАЛАНГААР

1. Газар таряалангай культура дээшэлүүлжэ, эдлүүриингээ газар зүбөөр ашагладаг болоһоной ашаар ороохото ургамалнуудай тарилгын бүхы газар дээрэһээ гектарай 11 центнер, тэрэ тоодо уһалагдадаг газарһаа—15 центнер, хартаабха—90 центнер, овощ—150 центнер, саахарай свёкло—100 центнер, силослэхэ кукурузын ногоо—адагынь 150 центнер гектар бүриһөө абахын түлөө тэмсэхэбди.

Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Кабанскын болон Түнхэнэй аймагуудай колхоз, совхозууд ороохо таряанай бүхы тарилгын гектар бүриһөө адагынь 12,5—14 центнер ургаса абаха.

Гүрэндөө адагынь 110 мянган тонно таряа худалдаха гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 20 мянган тонно, хартаабха 22 мянган тонно, овощ 14 мянган тонно, саахарай свёкло 22 мянган тонно худалдаха.

2. Байгша ондо ороохо таряа ургуулдаг гол аймагуудта севообородуудые хүсэдөөр хэрэглэдэг болохо, ой модо, шугы бургааһа сэбэрлэжэ, адагынь 14 мянган гектар шэнэ газар элдүүрилхэ, ерэхэ тарилгада орохоор адагынь 700 мянган тонно органическа үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ. 40 мянган гектар таряалан уһалха. Ороохото ургамалнуудай тарилгын 80 процентһээ бага бэшыень һайн сортын үрэһөөр тариха.

3. Сабшалангай гектар бүриһөө адагынь 10 центнер үбһэ, тэрэ тоодо уһалагдадаг сабшалангай гектар бүриһөө 15 центнер үбһэ абажа, бүхыдөө 350 мянган тонно һайн шанартай үбһэ бэлэдхэхэ. Улаан-Үдын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын аймагуудай колхоз, совхозууд бүхы сабшалан дээрэһээ гектарай 13—15 центнер, үтэгжүүлэгдэһэн газарһаа гектарай 18—20 центнер үбһэ абаха.

Хараалһан энэ зорилгонуудаа бэелүүлхын тула 10 мянган гектарта үтэг хэжэ, 40 мянган гектар сабшалан үтэгжүүлхэ.

10 мянган гектар сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулжа, 50 мянган гектар сабшалангай хүрьһые борнойлхо, хадхууртай катогоор элдүүрилхэ.

2,5 мянган гектар намаг газар хатааха, 131 мянган гектар сабшалан уһалхабди. Сабшалан дээрээ адагынь 500 мянган тонно органическа үтэгжүүлгэ гаргахабди.

4. Газар таряалангай талаар хараалагдаһан эдэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула колхоз, совхозууд хабарайнгаа тарилгада оролдосотойгоор, саг соонь бэлдэхэ болоно. Тиимэһээ ажахы бүхэндэ һайн шанартай үрэһэ бэлдэхэ, трактор болон хүдөө ажахын машинануудые болзор соонь, һайн шанартайгаар заһабарилжа дүүргэхэ, тракторна бригадануудые механизаторнуудаар бүридхэжэ, тэдэниие һургаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди. Уһа намаг хатааха, газар уһалха түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ уялгануудаа дүүргэжэ, колхоз, совхозуудай үйлэдбэридэ эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэдэг болохобди.

5. Бүхы колхоз, совхозуудта үйлэдбэриин, культурна ажаһуудалай, гэр байрын барилга хэхэ, тэдэниие ашаглалгада оруулха түсэбөө дүүргэхэбди. Тиихын тула үбэлэй, хабарай һарануудта барилгын модо, шулуу болон бусад хэрэгтэй зүйлнүүдые бэлдэжэ дүүргэхын, барилгын шанар һайжаруулха, үнэ сэнгыень хямдаруулхын түлөө бүхы хэмжээн абтаха. Малай фермэнүүдтэ, полевой стануудта бани, душ, улаан булан, столово барижа, тэндээ радио оруулха, библиотечкэнүүдтэй болгожо, газетэ, журнал болон культурна ажаһуудалай түхеэрэлгэнүүдээр хангаха, саг соонь кино харуулжа, уран һайханай концертнуудые табижа байхабди.

6. Колхоз, совхозуудта экономическа хүдэлмэри һайжаруулхабди. Энэ зорилгоор отделени, фермэ, бригада болон үйлэдбэриин бүлэг бүхэндэ үйлэдбэриин даабари, гаргашын лимит, колхознигуудые, совхозуудай хүдэлмэришэдые материальна болон моральна талаар урмашуулха хэмжээнүүдые хараалхабди. Элдэб зүйлэй продукци үйлэдбэрилгэдэ гаргашалагдаһан эд хэрэгсэл болон ажалай хүсэ наринаар бүридхэгдэжэ байха. Ажахынуудта ажалай журам али болохоор бэхижүүлхэбди.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Ойн баярай жэл захалба. Колхоз, совхозуудай таряалан, фермэнүүд дээрэ табан жэлэй түсэбэй хоёрдохи жэлэй даабари хүсэндэнь хүргэхэ тэмсэл захалба. Бидэнэр, республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаалагшад, энэ тэмсэлэй хуби заяан ажалаа шадабаритайгаар эмхидхэһэнһээ, политическэ хүдэлмэри ябуулһанһаа, хүдөөгэй бүхы ажалшадай оюун бэлигһээ, ажалай эрмэлзэл оролдолгоһоо дулдыдаха гэжэ бидэнэр һайнаар ойлгонобди.

Колхозой гэшүүн, совхозой хүдэлмэришэн, хүдөө ажахын мэргэжэлтэ бүхэнэй арюун уялга юуб гэхэдэ, Агуухэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, саашадаа хүдөө ажахын продукци улам ехээр абадаг болохын, колхоз совхозуудай экономико бэхижүүлхын түлөө тэмсэхэ хэрэг болоно.

Хүдөөгэй ажалшад! Агуухэ Октябриин алдарта ойе ажалай эрхим бэлэгүүдээр, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада шэнэ амжалтаар угтая!

(Энэ уялга 1967 оной январиин 25-да болоһон республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ баталагдан абтаа).

ИОСИП БРОЗ ТИТЫН СССР-тэ ЕРЭҺЭН ТУХАЙ

Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президент, Югославиин Коммунистнуудай союзай Түрүүлэгшэ нүхэр Иосип Броз Тито Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй уряалаар Советскэ Союзда ерээд, 1967 оной январиин 28-һаа 31 хүрэтэр албанай хэрэгээр айлшалба.

Нүхэр И. Броз Титын СССР-тэ ерээд байха үедэнь хөөрэлдөөнүүд боложо, совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр Ю. В. Андропов болон бусад; Югославиин талаһаа — СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ нүхэр И. Броз Тито, СКЮ-гэй ЦК-гай гүйсэдкомой секретарь нүхэр М. Тодорович ба бусад хабаадаһан байна.

Хоёр талынхид үнэн, хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Совет-Югославиин харилсаанда, мүн уласхоорондын шухала зорилгонуудта хабаатай асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэн хэлсээ.

Хоёр талынхид Совет-Югославиин харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһые хананггяар тэмдэглээд, СССР СФРЮ хоёрой хоорондын харилсаа холбоое саашадаа бүхы талаарнь үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдалай, социализмын хэрэгэй түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхэ гэжэ эрмэлзэдэг байһанаа нэгэн һаналтайгаар мэдүүлбэ.

Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президент, Югославиин Коммунистнуудай союзай Түрүүлэгшэ Иосип Броз Тито һамгантаяа, үдэшэлсэжэ ябалсаһан хүнүүдтэй хамта январиин 31-дэ Москваһаа мордобо.

СФРЮ-гэй, СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Киевскэ вокзал дээрэ нүхэр И. Броз Титые, хамта ябалсаһан нүхэдыень КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев һамгантаяа, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров һамгантаяа, мүн бусад хүнүүд үдэшэбэ.

(ТАСС).

Н. В. Подгорный Италиһаа бусаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Италиин Республикын Президент Джузеппе Сарагатын уряалаар Италида найман үдэрэй турша соо гүрэнэй хэрэгээр айлшалаад, январиин 31-дэ Москвада бусажа ерээ.

Н. В. Подгорнытой хамта ябалсаһан хүнүүд мүн лэ бусажа ерээ.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ҮСЭГЭЛДЭРЭЙ ҺОНИН

Олзотой, омогтой бусабад

Яруунын загаһанай заводой Степан Григорьевич Уваровай хүтэлбэрилдэг бригада үсэгэлдэртөө агнууриһаа омогтой, олзотой бусаба. Тэдэнэр январь һара соо түсэбэй ёһоор 120 центнер загаһа олзоборилхо аад, аяар 632 центнер загаһа барижа, хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоо холо урид дүүргэбэ.

Түс заводойхид бүхыдөө загаһа олзоборилхо һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэнхэй. Эндэхид хамта дээрээ 1715 центнер загаһа барижа, январь һарынгаа түсэб 365 центнерээр үлүүлээ.

И. АРТЮХИН.

Геологуудта—шан

Буряадай геологическа управлениин, профсоюзай групповой комитедүүдэй президиумэй хамтын зүблөөн үсэгэлдэр боложо, экспедицинүүдэй партинуудай, хамһабариин ажахынуудай 1966 оной дүрбэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба. 1-дэхи һуури, дамжуулгын Улаан туг түбэй геологическа экспедициин коллективтэ (начальнигынь В. Ф. Духовиков) олгогдобо. 2-дохи һуурида Удино-Витимскэ экспедициин коллектив, 3-дахи һуурида—Гуджирскэ комплексно парти гаранхай. Түрүүшүүлдэ ехэ мүнгэн шан барюулагдаха юм.

П. БОРЬКИН.

Техникэ бэлэн

Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, «Маяк» колхозой механизаторнууд түрүүшын амжалта түйлаба. Тэдэнэр үсэгэлдэр трактор, плуг, сеялкэ заһабарилха түсэбөө дүүргээ. 14 трактор заһаха түсэбтэй байбал, тэдэнээ хүсэд бэлэн болгоо. 12 плугай орондо 14 плуг заһажа гаргаа. 12 сеялкэ полидэ гарахаар бэлдэгдээ. Капитальна заһабарилгада орохо тракторнуудынь «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй мастерскойдо бэлдэгдэһэн байха юм. Заһабарилгын шанар һайн.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой механизаторнууд барилгын модо отолхо, зөөхэеэ ой гарахань.

А. ЗВЕРЕВ,
Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин главна инженер.

Оёдолшодой баяр

Тобшо хадаха, бүдэй заха эмирхэ, бэлэн болоһон хубсаһа хэхэ саарһан хорообхо проволокоор оёхо гэхэ мэтэ хүдэлмэри «Труд» фабрикада мүнөө хүрэтэр гараар хэгдэдэг байһан. Энэ ажал ехэтэй хүдэлмэридэ одоошье эсэс табигдаба.

Үсэгэлдэр энэ фабрикада «Класс-97» түхэлэй оёлгын 8 шэнэ машина тодхогдоо. Тиигэжэ дээрэ дурсагдаһан хүдэлмэри бүхыдөө машинын хүсөөр хэгдэхэнь. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ 40 процент дээшэлхэ байна. Оёдолшод ехэ баяртай.

Ю. ВАХРУШЕВ.

Партийна ажабайдал

КОММУНИСТНУУДАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

УРЗАНДА ТҮМЭР ЗАМАЙ Улаан-Үдын станциин коллектив бирагүйхэн үрэ дүнтэйгөөр хүдэлһэн байгаа. Ашаа тээхэ, буулгаха хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэдэг байһанһаа боложо, хэмһээ үлүү сагта вагонууд станци дээрэ баригдадаг һэн. Тэрэнһээ гадна, олон вагон дундаар, хүсэд дүүрэн ашагдангүйгөөр ябуулагдаһан байха. Иигэжэ нормоһоо үлүү олон локомотив ашаглагдаһан юм.

Иимэ гээгдэлые яажа усадхахаб, энэ гол шухала хүдэлмэриие хайшан гэжэ һайжаруулхаб гэһэн асуудал эндэхи партийна организациин анхарал ээлээгүйдөө арганьгүй болоо һэн. Тэрэ жэлэй дүн партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэдээ, коммунистнууд станциин хүдэлмэриин байдал тушаа шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэһэн, дурадхалнуудые оруулһан байна. Научно-техническэ бюро, экономическа шэнжэлэлгын бюро, арадай хиналтын бүлэг, комсомолой прожектор гэхэ мэтын ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэриие һэргээхыень партийна бюродо коммунистнууд дурадхаа һэн.

Тэрэ хэлсэһэнээ бэелүүлэн, станциин хүдэлмэриие һайжаруулха талаар хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, өөһэдынгөө һанамжануудые партбюродо дурадхахыень эрилтэ хэбэ. Уданшьегүй эдэ эмхинүүд өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые зохёожо, партбюродо барюулба. Тэдэнэй үндэһөөр ниитэ хэмжээ ябуулганууд баталагдажа, тэдэниие дүүргэлтэ болгохо зорилгоор эмхидхэлэй горитойхон хэрэг бүтээгдэжэ эхилбэ.

Станци дээрэ ашаалагдахаар ерэһэн вагонууд хэр саг соогоо ашаглагдадаг байһые арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд наринаар шалгажа үзэбэ. Тиихэдээ али олон дутагдал тодоруулһан зэргэтэй. Буркоопсоюзай баазада, Улаан-Үдын пристаньдэ ерэһэн поезднуудай ашаа буулгаха хүдэлмэри тон муугаар эмхидхэгдэһэн байба. Эндэ ашаа буулгаха хүдэлмэриин график зүбөөр табиха хэрэгтэнь арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд туһалалсаһан.

Научно-техническэ бюрогой гэшүүд ашаха, ашааень буулгаха вагонуудые түргэн зуура хабсарган согсолхо, бүридүүлхэ хүдэлмэридэ анхаралаа онсо хандуулба. Үнэндөө эндэ хүдэлдэг бригаданууд һанаһанда хүрэжэ ажалладаггүй байба. Вагонуудые хабсарган бүридүүлхэ хүдэлмэри хоорондоо ехэ забһартайгаар хэгдэдэг һэн. Энэ участок дээрэ мүн тодорхой гурим тогтоогдобо.

Станциин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ ябадалда мүн лэ дутагдал бии байшоо. Үнэндөө энэ шухала хэрэгтэ ёһын тэдысэ хандадаг байһан. Мүнөө социалис мүрысөөнэй дүрим шэнээр зохёогдобо. Түрүүшүүлые материальна талаар урмашуулха зорилгоор шагналай жасатай болгогдобо. Энээндэ хэрэгтэй болохо мүнгые станциин захиргаан, профсоюзай местком оложо шадаа. Тиигэжэ халаанууд хоорондын мүрысөөн гуримшуулагдаба. Иимэ хэмжээнэй абтаһан тушаа хүдэлмэришэн бүхэндэ ойлгуулжа үгтэһэн. Халаан бүхэндэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаар коммунистнуудта даабари үгтэбэ.

Үнгэрһэн жэлэй түрүүшын кварталда эмхидхэгдэһэн хүдэлмэриин үрэ дүн эли бодо харагдажа эхилээ һэн. Тиигэбэшье станциин партийна эхин организациин коммунистнууд түрүүшынгээ амжалтаар һанаагаа амараагүй. Түрүүшын квартал үрэ дүнгые мүн лэ хамтынгаа суглаан дээрэ зүбшэһэн байна. Гээгдэжэ ябаһан участогууд үшөөл бии һэн. Тиимэһээ тэндэхи байдалда бодото туһаламжа үзүүлхэ шухала байһание элирхэйлбэ. Тэндэ ажал хэрэг һайн мэдэхэ, эдэбхитэй коммунистнууд эльгээгдэбэ.

Коллективэй хэрэг үйлэ улам һайжаржа захалба. 1966 оной түрүүшын зургаа һарын дүнгөөр Улаан-Үдын станциин коллектив бүхэсоюзна мүрысөөндэ илагшадай зэргэдэ гаража, СССР-эй Зам харилсаанай министерствын хоёрдохи шатын мүнгэн шагналда хүртэһэн жэшээтэй. Энэ амжалтаараа улам зоригжоһон станциин коллектив саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ гэһэн зорилго урдаа табяа. Тэрэ зориһондоо хүрэжэшье байна. Партийна организациин, коммунистнуудай хараалһан хэмжээ ябуулганууд хүсэндөө хүрэнэ, тэдэнэй нүлөөлхы үүргэ, нэрэ хүндэнь улам үргэдэжэ байһан зэргэтэй.

Жэл дүүрэбэ. Жэлэй үедэ туйлаһан ажал хүдэлмэриинь зарим тэды дүн харуулхада болоно. Ашаа тээхэ жэлэй түсэб 108,8 процент, ашаа буулгаха даабари 111 процент дүүрэһэн байна. Зүгөөр октябрь һарада жэлэй түсэб горитойхоноор нэмэһэн ушарые хараада заатагүй абаха шухала. Вагонуудта ашаа тээлгэ, мүн буулгалгын үедэ байха сагай хэмжээн урданайхитай жэшэбэл, мүнөө хоёр час шахуугаар доошоо ороһон зэргэтэй. Үнгэрһэн жэлэй туршада станциин коллектив дундаар ашагдаһан 2196 вагондо аяар 150 мянга шахуу тонно ашаа нэмэжэ ябуулһан байха юм.

Ашагдаха, мүн ашааень буулгаха поезднуудые түргөөр бүридхэн хабсаргажа шададаг болоһоной. тэрэшэлэн бусад олон шэнэ арга дүршэл хэрэглэһэнэй ашаар станци нилээд ехэ хэмжээнэй мүнгэ алмаһан. Тэрэнэй зэргээр директорэй мэдэлэй шагналай жаса улам арьбажана.

Мүнөө үедэ станциин цехүүдтэ хүдэлмэрилэгшэдэй хамтыч суглаанууд боложо, жэлэй дүн зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Һаяар партийна суглаа зарлахаар бэлдэнэ. Тэндэ доторойнгоо арга боломжонуудые амжалтын хэрэгтэ зорюулха хараа түсэб тодорхойлогдохо юм. Иигэжэ Улаан-Үдын станциин партийна организаци болбол Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгээр угтаха зорилгоор али бүхы аргаяа хэрэглэн, ажалшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөө толгойлон хүтэлбэрилнэ.

М. СОЛОМЕННЫЙ,
манай штатнабэшэ корр.

Улаан-Үдын трикотажна фабрикын хүдэлмэришэд Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Тэдэнэй дунда коммунис ажалай ударник Елена Павлова шалгарна. Тэрэ олоной дунда хүндэтэй.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ ЭКОНОМИЧЕСКА ҺУРГУУЛИ

Ажахын, партийна болон советскэ эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй хоёр жэлэй экономическа һургуулиин түрүүшын хэшээл үгэргэгдэбэ.

«Колхоз, совхозуудай хүдөө ажахын үйлэдбэриин түсэблэлгэ» гэһэн темээр аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин түсэблэлгын таһагай начальник М. Петров лекци уншаа.

Тэрэнэй удаа хэшээлдэ хабаадагшад мэргэжэл мэргэжэлээ тусгаарлан «технологическа карта зохёохо, тэрэниие хүтэлхэ журам тухай» гэһэн темээр лекци шагнаһан, бодото дадалгын хэшээл ябуулһан байна. Эдэниие үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэ экономист нүхэр Кузьмина, главна агроном нүхэр Таряшинов, главна зоотехник нүхэр Кислов гэгшэд хүтэлбэрилээ.

Б. САНЖИЕВ.

Бэшүүрэй аймаг.

АЖАХЫН РЕФОРМЫН БОДОТО БЭЕЛЭЛ

ШЭНЭ ГУРИМДА ОРОХЫН ТУЛА ЮУН ХЭГДЭЭБ

МАНАЙ ФАБРИКА ажахые түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохо талаар үнгэрһэн жэлэй туршада ехэ бэлэдхэл хэһэн байна.

Шэнэ гуримаар ажаллахын тула үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулха, арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглэхэ, гол фонднуудаа хаража, шалгажа үзэхэ хэрэгтэй болобо. Юрэнхыгөөр хэлэхэдэ, бүхы үйлэдбэреэ шэнэдхэн хубилгаха эрилтэ табигдаа гэхээр.

Манай коллектив энэ бэлэдхэл юунһээ хэжэ эхилээб?

Фабрикынгаа бүхы хүдэлмэришэдтэ ажаллаха таатай зохид эрхэ байдал байгуулха зорилгоор цехүүд үргэдхэгдөө, һэльбэн заһабарилагдаа. Нооһо холидог, ээрэлгэдэ бэлэдхэдэг үйлэдбэри шэнэдхэн байгуулагдаа. Хүдэлмэришэдэй бэеэ угааха, хубсаһаа һэлгэхэ тусхай газар баригдаа. Нэхэгдэһэн аад, шанаржуулагдаагүй сэмбэ хубхылгэдэг, жэгдэлдэг үйлэдбэри һэльбэн заһабарилагдаһан байна. Фабрикымнай технологическа эдэ хоёр гол цехүүдэй ажалые һаатуулангүйгөөр һэльбэн заһабарилгын бүхы хүдэлмэри хэгдэһэн юм. Промышленна барилгануудые үргэдхэхэ хэрэгтэ 197 мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдаба.

Партиин ЦК-гай сентябриин Пленум промышленна үйлэдбэри үргэдхэхэ, шэнэ продукци бүтээхэ технологи шудалха хэрэгтэнь предприятинуудта туһаламжа хүргэхэ, удаан болзороор мүнгэ урьһалхые хараалһан байна. Нарин сэмбын фабрика гүрэнһөө 83 мянган түхэригэй урьһаламжа абажа, химическэ станци, теплотрасса бариһан юм.

Ноoһо будаха шэнэ цехтэ агаар сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ тодхогдоо. Ноoһо холидог, ээрэлгэдэ бэлэдхэдэг, нэхэгдэһэн бүд жэгдэрүүлдэг, ноoһо ээрэдэг цехүүдтэ иимэ түхеэрэлгэ тодхогдожо байнхай.

Һэльбэн заһабарилгын эдэ, мүн ондоошье ажал хэһэнэй ашаар хүдэлмэришэдтэ ажаллахадань таатай зохид эрхэ байдал байгуулагдаа, үйлэдбэриин технологи нарижуулха, продукциин шанар һайжаруулха арга хангагдаа.

Дээрэ дурсагдаһан баримтанууд бэлэдхэлэй нэгэ талын хэмжээн болоно. Тэрээнгүйгөөр үйлэдбэреэ нарижуулха асуудал шиидхэхэнь бэрхэтэй. Түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохын тула нэгэн доро олон хэмжээ бэелүүлхэ, бүхы талын бэлэдхэл хэхэ хэрэгтэй байба.

Нарин сэмбын фабрика арад зоной хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилдэг предприятинуудай нэгэн. Тиимэһээ коллективэймнай урда шэнэ табан жэлэй туршада хүндэтэй, харюусалгатай зорилго табигдаа. Арад зоной хэрэглэхэ һайн шанартай продукци бүтээхэ, тэдэнэй ургажа байгаа эрилтые дүүрэн һайнаар хангаха зорилгоёо бэелүүлхэ хэмжээ хараалха шухала байба. Мүн энэ зорилго түсэблэлгын шэнэ гуримда орохо бэлэдхэлтэй суг хамта, нягта холбоотойгоор бэелүүлэгдэнэ гэжэ хэлэхээр.

Үйлэдбэреэ шэнээр түсэблэхэ, экономическа урмашуулгын шэнэ гурим ашаг олзо бүри ехээр абаха, наймаанда гүйсэтэй продукци үйлэдбэрилхэ эрилтэ урдамнай табяа. Урданайхидал мэтэ бүхы продукци үйлэдбэрилһэн хэмжээнэй зэргээр предприятиин ажал сэгнэгдэхэеэ болихо юм. Хэды шэнээн һайн шанартай продукци худалдаһанай, гүрэндөө хэды ашаг олзо оруулһанай зэргээр лэ предприятиин, бүхы коллективэй ажал сэгнэгдэхэ юм. Тиимэһээ шэнэ гуримда бэлэдхэл хэхэдээ, бидэнэр продукциингаа шанар тушаа ехэ анхарал хандуулаабди.

Нёдондо фабрикымнай коллектив нэхэн гаргадаг ноoһон бүдэй шанар һайжаруулхатай хамта, шэнэ бүд нэхэхын тула горитой тэмсэл ябуулһан байха. Сэбэр ноoһоор нэхэгдэхэ эрэшүүлэй «Баянгол» гэжэ драп, хэмэл нитрон утаһан холисотой «Туяа» гэжэ нэрлэгдэһэн бүд нэхэгдэжэ эхилээ. Фабрикын нэхэдэг бүхы бүдүүд һайн сэгнэлтэдэ хүртэнхэй. «Баянгол», мүн 4632 артикулай эрэшүүлэй пальто оёхо драп дэлхэйн эрхим зэргын бүдүүдэй сэгнэлтэдэ хүртэһэн юм. Ондоо бүдүүднай Эхэ ороной эрхим продукциин тоодо оролсобо.

Пальто, костюм, платн оёхо үнгэ бүриин бүд нэхэдэг болохо асуудалаар ходо һонирхонобди. Тиигэнгүй аргагүй. Худалдан абагшадай эрилтэ улам дээшэлжэ байна. Тэдэнэр гоё һайхан, таарамжатай үнгэтэй хубсаһа үмдэхэ дуратай. Манай фабрика худалдан абагшадай эрилтэ һайн мэдэдэг, бүдүүдыемнай наймаалдаг магазинуудтай холбоотойгоор ажалладаг. Нёдондо 14 элдэб үнгын ноoһон бүд нэхэгдээ. Наранда ангахагүй, саһа шиигһээ агшахагүй бүдүүдые нэхэдэг болообди гэхэдэ алдуу болохогүй.

Эдэ бүгэдын ашаар мүнөө фабрикын нэхэдэг бүдүүдэй 82 процентнь дэлхэйн, Эхэ оронноймнай эрхим зэргын продукциин тоодо оролсоно.

Фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда ябуулагдажа байһан экономическа хүдэлмэри продукциин шанар һайжаруулха, ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ, түүхэй эд болон материалнуудые гамтайгаар гаргашалха асуудалда зорюулагдана. Экономическа шэнжэлэлгэ хэхэ ниитын бюро, ажалай нормо зохёохо бюро, ажалые эрдэм ухаанай эрилтын ёһоор эмхидхэхэ эдэбхитэйшүүлэй бригаданууд экономикоёо шэнжэлээ, үйлэдбэриингөө һайн талые, дутагдалыень элирүүлээ. Ажалые эрдэм ухаанай ёһоор эмхидхэхэ түсэб фабрикадамнай зохёогдонхой. 1966 ондо энэ түсэб бэелүүлһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ 7—12,5 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна. Ноoһо ээрэлгын, сэмбэ нэхэлгын цехүүдэй, ондоо зарим үйлэдбэриин эдэбхитэйшүүлэй бригаданууд арга боломжоёо элирүүлээ, ажалай эмхидхэл шалгажа үзөө. Тииһэнэй һүүлээр ажалые эрдэм ухаанай ёһоор эмхидхэхэ түсэб зохёоһон юм. Тэрэ түсэб мүнөө бэелүүлэгдэжэ байнхай, ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлэгдэхэ. Эдэбхитэйшүүлэй бригаданудай хэжэ байһан аша туһатай хүдэлмэридэнь фабрикын бүхы инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана.

Түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохын тула тусхай хэмжээнүүд хараалагдаһан байна. Үйлэдбэриин гол, мүн эрьесын фонднуудые цех, таһаг бүхэндэ шалгаха комисси эмхидхэгдээд, шэнжэлгын ехэ ажал хэһэн, цехүүдэй ямар болзор соо шэнэ гуримда орожо шадахые тодорхойлһон, гол, эрьесын фонднуудые цехүүдтэ хубаарилжа үгэһэн байна. Шэнэ гуримда орохо бэлэдхэлтэй танилсахын, дүй дүршэлыень халан абалсахын тула фабрикын бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Москвагай текстильнэ предприятинуудта ошожо ерээ. Предприятинуудай хүдэлмэри шэнээр түсэблэхэ, экономическа урмашуулга хэрэглэхэ шэнэ гуримай гол ёһонуудые шудалха һуралсал эмхидхэгдээ. Хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые материальнаар урмашуулха дүрим зохёогдонхой. Бэлэн болоһон продукци техническэ хиналтын таһагта тушааха асуудал харагдажа үзэгдэбэ. Фабрикын 1966 оной технико-экономическа үрэ дүн шэнжэлэгдээ.

Түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохоор үйлэдбэреэ бэлэдхэхэтэй хамта коллективнай үнгэрһэн жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Нёдондо жэлэй түсэб болзорһоонь холо урид дүүргэгдээд, 55 мянган метр бүд даабариһаа гадуур нэхэгдээ.

Манай коллектив Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсожо, тодорхой уялга абаба. Алдарта энэ һайндэртэ хүн бүхэн өөрынгөө ажалай бэлэг бариха хүсэлэнтэйгөөр ажаллана. Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ мүрысөөндэ 400 хүдэлмэришэн хабаадалсана. Фабрикын бүхы хүдэлмэришэдэй 97 процентнь абаһан жэлэйнгээ уялгые үлүүлэн дүүргэһэн юм. Бүд нэхэгшэ Елена Александрова даабариһаа гадуур 1651 метр сэмбэ нэхээ. Мария Чубарева 4.700 метр сэмбэ даабариһаа гадуур тушааба. Түрүү хүдэлмэришэн Д. К. Тумурова хоёр жэлэйнгээ түсэбые Совет засагай 50 жэлэй ойн үдэр болотор дүүргэхэ уялга абанхай.

Манай коллектив түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохоор бэлэн. Предприятиимнай материальна бааза яһала һайн, урдаа табигдаһан зорилгоёо муу бэшээр бэелүүлээбди. Шэнэ гуримай зорилго, тэрэниие бэелүүлхын тула юу хэхэ хэрэгтэй байһые хүдэлмэришэдтөө ойлгуулжа үгөөбди. Энэ хүдэлмэри партийна, профсоюзай, комсомолой организациин туһаламжаар хэгдээ. Цех бүхэндэ хүдэлмэришэдэй суглаан үнгэргэгдөө.

Шэнэ гуримай гол эрилтэ дүүргэхээр, гүрэндэ ашаг олзо оруулха, ажалшадта шухала хэрэгтэй, наймаанда гүйсэтэй, һайн шанартай продукци үйлэдбэрилхөөр манай коллектив бэлэн. Энэ жэлдэ шэнэ гуримаар ажаллаха түсэб зохёогдонхой. Үйлэдбэреэ шэнээр эмхидхэхэдээ коллективнай ямар үрэ дүн туйлахаб, ямар аша туһа абахаб? Иимэ асуудал шиидхэхын тула хүн бүхэн хабаадаха, туһа нэмэреэ оруулалсаха ёһотой.

Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада наймаанда гүйсэтэй продукци үйлэдбэрилгэ 11 процентээр ехэ болохо гү, али 3.918 мянган түхэригэй бүд ехээр нэхэгдэхэ юм. Гүрэндэ оруулдаг ашаг олзо 202 мянган түхэригөөр гү, али 11.5 процентээр нэмэхэ. Харин бүхы ашаг олзо оруулга 37,8 процентээр ехэ болохоор хараалагдана. Гүрэндөө ашаг олзо ехээр оруулха бүрэ предприятида аша туһатай. Шэнэ гуримда ороходоо 232 мянган түхэриг материальна урмашуулгада хэрэглэхэ

М. СЕМЕНЬКОВА,
Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын главна экономист.

России эгэшэ дүү республиканууд

ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ

НЕФТЕЭР БА... ХАЛУУН УҺААР ЭЛБЭГ ХИЗААР

ГРОЗНЫЙ. Чечено-Ингушети нефтеэр баян газар гэжэ үнинһөө хойшо суурхадаг байһан, харин мүнөө байгаалиин халуун уһаар элбэг хизаар боложо байна.

Грозный шадархи Ханкальска губи талада халуун уһа гаргаха гурбадахи худаг малтагдаа. Энэнь республикын газар доро барагдашагүй ехэ халуун уһан бии гэһэн мэргэжэлтэдэй багсаамжын зүб байһые лаблан тодоруулаа. Худагуудай нэгэнһээнь сүүдхэ соо 3 мянга шахуу кубометр уһан бурьялан шэдэлдэг.

Чечено-Ингушетиин ондоошье районуудта халуун уһаар элбэг газарнууд олдоо. Газар дороһоо гарадаг, үнөөр хямда халуун уһые хүдөө ажахыда, промышленностьда, мүн хүн зоной ажаһуудалда хэрэглэхээр хараалагдана.

СТАЖЫНЬШЬЕ, ШАДАБАРИ МЭРГЭЖЭЛЫНЬШЬЕ ХАРААДА АБТАНА

КЫЗЫЛ. Тувын АССР-эй Хүдөө ажахын министерство Пий-Хемскэ районой колхозникуудай үүсхэлые зүбшэн хэлсэжэ һайшаан дэмжээ. Эндэхи һаалишадай, тугалшадай ажалай түлөөһые фермэдэ таһалгаряагүй ажаллаһан болзорһоонь, шадабариинь зэргэһээ дулдыдуулан тодорхойлдог болонхой.

Республикын хүдөө ажахын министр В. Е. Серяков ТАСС-ай корреспондентдэ иигэжэ хөөрэбэ:

— Районой хүдөө ажахын управлениин тодорхойлһон шадабари мэргэжэлэй характеристикань малшадай ажалай түлөөһэ тодорхойлходоо хүдэлмэрилһэн сагайнь болзорһоо гадна, мүн һаалишад, тугалшадай зоотехническэ мэргэжэл, дүршэл шадабариень хараада абана. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи классай һаалишад адлил продукциин түлөө классгүй һаалишадһаа 20 процентээр, харин хоёрдохи классайхид—10—15 процентээр дээшэ түлөөһэ абана. Тиимэһээ бүхы малшад дүршэл шадабаряа бүри һайн болгохо гэжэ оролдодог байна. Олонхинь колхозуудта эмхидхэгдэһэн зоотехническэ курсада һурана.

Ажалай түлөөһэнэй шэнэ гурим ажахынуудай үйлэдбэриин үрэ дүнгүүдтэ һайнаар нүлөөлнэ. Ажалай журам һайжарһан, хүдэлмэрилэгшэд гаража ошохоёо болиһон, мүн малай ашаг шэмэ ехэ болоһон байна.

ХАРАХАДА ХАБАТАЙ, ХЭРЭГЛЭХЭДЭ УРМАТАЙ

ЙОШКАР-ОЛА. Нютагтань бүтээгдэһэн арадай хэрэглэлэй эд товарнуудай выставкэ Мариин АССР-эй ниислэлдэ нээгдээ. Залнуудайнь нэгэн ХХ зуун жэлэй түрүүшээрхи үеын Мариин хизаарые һануулна. Тиихэдэ гараараа бүтээһэн хэрэгсэлнүүд эндэ элбэг байдаг байгаа. Эгээн юрын, зуу гаран янзын хэрэгсэлнүүд—столярна, модон, шабар амһартанууд ба бусад эдлэлнүүд табигданхай.

Саг хубилжа, гар дархашуул үгы болобошье, тиимэ эдлэл хэрэгсэлнүүд 50 гаран жэлэй урдахи мэтэ хүн зондо хэрэгтэй байһаар. Тэдэниие мүнөө нютагай, ой модоной, түлишын промышленностиин, ажаһуудал хангадаг министерствын предприятинууд бүтээн гаргана. Жэшээлхэдэ, хуурай нарһаар бариһан 5 ханатай гэр, штукатурна дараанса, бэшэшье модон материал леспромхозһоо, лесхозһоо өөртөө худалдан абажа болохо юм.

ХҮДӨӨ ТОСХОНОЙ ТҮРҮҮШЫН МУЗЕЙ

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Байлдаанай ба ажалай алдар солын музей Ольгинск гэжэ Осетиин хуушанай тосхондо нээгдээ. Терек мүрэн шадархи нютагуудта Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан хүнүүдэй—Саханджери Мамсуровай, Черменбаевай, аха дүүнэр Виктор ба Евгений Дзуцевтэнэй фото-зурагуудай табигдаһан витринэ шадар хүбүүд, басагад удаан тогтожо харадаг.

Хэдэн зуугаад ольгынхид Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаһан юм. Тэдэнэй дундаһаа онсо шалгарһан баатарнуудай дүрэ зурагууд эндэ мүн лэ табигдаа.

«Хуушан тосхоной залуу наһан» гэһэн таһаг дотор олон янзын, угаа һонин экспонадууд бии. Француз уран зохёолшо Анри Барбюсай энэ тосхондо ерэһые харуулһан фото-зурагууд, газетэнүүд эндэ табяатай. Тэрэшэлэн гараа табижа шадаха оройдоо 15 хүнтэй Ольгинск тосхондо 75 жэлэй урда тээ түрүүшынгээ хэшээл үнгэргэһэн, үнинэй багша А. Баевагай намтартайнь эндэ танилсажа болохо байна.

ХҮНДЭТЭ ҺУУРИ

ЯКУТСК. Яхадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Л. А. Кимэй зохёолнуудай выставкэ эндэхи Уран зурагай искусствын музей соо нээгдээ. Тэрэнэй зурагууд Совет засагай үедэ Яхадта болоһон хубилалтанууд тухай хөөрэнэ.

Уран зураашын гол темэнь—ажалша хүнүүд юм. Советскэ Союзай Герой, яхад Ф. М. Охлопковой дүрэ зураг илангаяа һонирхолтой. Энэ хүн дайнай урда тээхидэл адляар, мүнөө түрэл колхоздоо моришоноор хүдэлмэрилнэ. Ф. М. Охлопковой түхэл шэнжые оншотой мэргэнээр гаргажа, эрэлхэг сэрэгшын, колхозно габшагай малшанай дүрэ шарайе шадамараар харуулһан байна.

Тоһон зураг, графика, яһан дээрэ һиилэдэг заншал Яхадай ажабайдалда хүндэтэй һуури эзэлнэ. Нютагай уран гартанай бүтээһэн олон янзын, шухаг экспонадууд музейдэ жэл бүри нэмэжэл байдаг.

РЕПОРТАЖ

ЗУУНҺАА—80 ХУРЬГАН

⊙ Энэ отарада зуун эхэ хонин бүриһөө 80 гаран хурьгад абтаад байна. ⊙ Үшөө дэлгэнэһэн хонид олон. ⊙ «Зууһаа—100 болохо» гэжэ хонишод найдамтайгаар мэдүүлнэ.

ШАНГА һалхинда нарһан түглэ абяатайгаар хүүежэ, харанхыда ой модонуудай орой һүртэйгөөр найгалдан, досоо юундэшьеб жэхэгэд гэхээр болоно.

Харин энэ ойн нэмэридэ түхеэрэгдэһэн хонидой байрада хүрэжэ ерэхэдэ гансата ан-бун гэжэ, һалхи шуурганай үлеэжэ байһаниеешье мэдэхээр бэшэ, аали намдуу болоодхино.

— Одоол Цырен-Доржо Раднаевайнгаа отарада хүрэжэ ерэбэлди даа,—гэжэ совхозой парткомой секретарь Ш-Ц. Г. Гармажапов хэлэбэ.

Абаһаар харахада бүхэриг бэрхэ ээдэй байра байдал гэжэ мэдэхээр, гэрынь, хонидойшье хашаа хорёо дард гэмэ зохид. Тээ зүүн тээхэнэнь амяараа гэр соо багахан мотоорой нэгэ жэгдээр түршэгэнэхэ абяан таһарнагүй. Энээнэйнь хүсөөр хонишодой гэр соо, хони, хурьгадайнь байрыч газаа, досоогүй ялагар салагар электрын гэрэл носоно.

Гэртэ ороходо залуухан басаган пеэшэнэй хажууда эдеэ шанажа, сүлөө тухагүй байба.

— Бутидма, эжы, баабайшни хаанаб? Хониндоо гү?—гээд парткомой секретарь нүхэр Гармажаповай асуухада.

— Тиимэ, эжы энэ хойно хашаа соо хурьгадые эхэдэнь хүүлжэ байна. Баабай Загаһата тосхон магазинһаа энэ тэрэ юумэ абахаяа ошоо һэн. Би хурьгадые баһал хүхүүлэлсэжэ байһанаа һая ерээб,—гэжэ басаган харюусаба.

ГАЗАА тээһээнь харахада байрань хуушаншье һаа, досоогоо урин дулаахан. Хашаагайнь тэг дунда хоёр пеэшэн табяатай, түлигдэжэ байна. Мүн эндэ хоёр эхэнэр хурьгадые нэгэ-нэгээр барьаад лэ эхыень олгуулжа табина. Нарай хурьгадай шэхэ дүлииртэр шобо ха юмта. Үшөө түрэхэ хонид олон гү?

— Дэлгэнэһэн юумэнүүд олон даа. Бүхыдөө 300 эхэ хонидтойбди. Зууһаа—100 болгожорхихо аабзабди гээд һанагшаб.

— Урзанда, нёдондо жэлнүүдтэ хэды хурьга абаа бэлэйт?

— Бидэ энэ Нарин-Горхондо зөөжэ ерэһээр юһэн жэл болохомнай. Тэрэ гэһээр жэл бүхэндэл зуун эхэ хонин бүриһөө 95-һаа доошо хурьга абажа үзөөгүйбди.

ХУРЬГА АБАЛГА—ХАРЮУСАЛГАТАЙ ҮЕ

маараддаханьшье балай дуулданагүй. Зарим хонидой хурьгаяа голоод гүйлдэхэ, харайлдахадань барьаад хүхүүлнэ, долёолгоно.

— Энэ манай совхозой эрхим хонишодой нэгэн Намжилма Доржиевна Цыренжапова гээшэ. Нёдондо Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан байна,—гэжэ парткомой секретарь дабхаряатай нюдэтэй, түхэреэн сагаан шарайтай, дүшэ гарамгай наһанай эхэнэртэй танилсуулба. Энэ һамбаандаа нүхэр Цыренжаповада хандажа:

— Намжилма Доржиевна, хурьгад хэды боложо байнаб? Үхэл гарза үгы гү?—гээд асууна.

— Түл бараг абтажа байна даа. Мүнөө 250 шахуу хурьгадтай болообди,—гэнэ хонишониинь.

— Тиихэдээ отарынгаа зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 80-яад шахуу хурьгадтай болоЕхэнхидээл зуунһаа дээшэ гараһан байха,—гээд хонишон хэлэнэ.

ЯМАРШЬЕ тэмдэггүй толбо сагаан хурьгадые таһалга сооһоонь абаад, сэб сэхэ эхэдэнь абаашажа табина. Эдэ аб адли гэхээр хурьгадые яажа танижа, эхыень олгуулна гээшэб гэжэ гайхахаар. Ямар хёрхо нюдэн гээшэб!

— Олон жэлдэ хүдэлхэдөө хони, хурьгадые таниха бологшоо юм бэзэ. Эдэниие эхэтэйнь бүлэг бүлэгөөр суг байлгаад, сакман болгожо түлжүүлхэ гэхэдэ байрамнай заа, уйтан, олон таһалга хэхэ аргагүй. Хүмнайшье үсөөн. Тиимэһээл хурьгадаа иигэжэ нэгэ-нэгээр барижа хүхүүлдэгбди. Ажалынь ехэл юм ааб даа. Теэд яахабши. Иихэдэ нэгэшье хурьган эхэеэ олонгүй хооһоор үлөө гэжэ байхагүй бшуу,—гэжэ Намжилма Доржиевна хөөрэнэ.

Эндэ хурьга абалсажа байһан залуу басаган Анна Тапхаева баһал шадамар бэрхээр хүдэлдэг.

—Тээсгэнэй хурьгад үдэр һүнигүй адхаржа мэгдэхээгээл. Нэгэ үдэр 33 хурьган гараа. Улаан-Үдын соёл-гэгээрэлэй һургуулида һуража байһан Бутидма басагамнай амаралтада ерэжэ, ехэ туһа хээ. Тиигээд юһэдэхидэ һуража байһан Цыренжап хүбүүмнай баһал һүниндөө мотоор хүдэлгэжэ, зайн галай гэрэлээр манаа таһалдуулнагүй,—гээд Намжилма Цыренжапова хөөрэхэ юм.

— Хонидтнай ойро зуура олоороо түрэжэ тухашараагаашье һаа, хабар хурьгадынь нэгэ жэгдэ томо болошоһон байха ха юм, — гэнэ совхозой парткомой секретарь нүхэр Гармажапов.

— Тиимэ ааб даа. Иигэһээр эгээл харюусалгатай ажалнайшье бараг болохонь. Гансал хурьгадаа һайнаар харууһалжа томо болгохын түлөөл оролдохобди. Хонидшье хүсэ шадалаар бараг. Өөһэдымнай сабшажа забаһан 200 центнер үбһэнэй хахадынь шахуу бии. Отделениһээ үшөө үбһэ, талха тарянай зүйл үгэлсэнэ,—гэжэ хонишон намдуухан зугаална.

Эдэ бүгэдэһөө харахада тус отарынхид бусад хонишодһоо байра байдалаар булюу һайн бэшэ, үбһэ тэжээлээршье үлүү элбэг бэшэ аад, гансал үнэн шударга, оролдосотой габшагайгаар хүдэлһэнэй ашаар иимэ үрэ дүн туйлана.

М. НАМЖИЛОВ.

Хэжэнгын аймагай
Чисаанын совхозой
2-дохи отделени.

Улаан-Үдын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Фабрикын аппаратно-ээрэлгын цехэй хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник Мария Николаевна Неделяева мүрысөөндэ түрүүлэн, халаан бүриингөө даабари ходол үлүүлэн, 104 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Н. Неделяева.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

АГИТПУНКТ

Хурамхаан, Һахали, Шамаанка, Могойто тосхонуудта агитпунктнууд эмхидхэгдээд, һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Тэндэ агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэбэ. Тэндэхи агитпунктда уласхоорондын байдал тухай лекци уншагдаһан байна.

Ленинэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта агитаторнуудынь участогуудтаа гарабад.

Н. САНДАНОВА.

ЗУРАГЛАА

ИИМЭЛ БАЙДАГ ДАШИДОНДОГТОН

— Дашидондок Аюшеевич, буруудшни Тэлимбын шахамалай гүүртын буруудһаа үлүү гэхээр шэгнүүрээ нэмэбэ. Толгой бүринь сүүдхэдээ дунда зэргээр 640 граммаар нэмээгээ,—гээд «Комсомольский» совхозой хоёрдохи фермын зоотехник Мирон Цыбденов омогорхон хэлэбэ.

— Үшөөл бираагүй даа. Ноябрь һарада 786 граммаар толгой бүринь нэмээ һэн,—гэжэ Дашидондок Тогтохоев хүйтэндэ нюдэнэйнгөө сэнтэшэһэн шэл аршаха зуураа хэлээд,—Мирон Жамбалович, яахадаа тэрэ фермымнай шахамалай гүүртэдэ буруудынь өөдэлнэ, таргалнагүй гээшэб,—гэжэ асууба.

— Шахамалай гүүртэ бэшэ, шадажа ядаһанай шалтаг бэшэ юм гү. Аймагай газетэдэ тон зүб шүүмжэлжэ бэшэһэн байна һэн. «Улаан туяае» уншаарай. Гүндынхидэй хайшан гэжэ буруудые шахажа таргалуулдаг тухайнь ерэхэдэшни уншахабди, — гээд зоотехник харюусаба.

— Болохо, болохо. Бишье халта уншаа һэм. «Буряад үнэндэ» бэшээтэй байна һэн.

Үхэршэн зоотехник хоёрой хоорондо эгээ иимэрхүү хөөрэлдөөн шэнэ жэл гарахын урдахана, Дашидондогой партида орохоёо аймагай центр райкомой бюродо мордохоёо байхадань болоһон юм. Дашидондок Тогтохоевой үнинэй зорижо һанажа ябаһан хүсэл бодолынь бэелүүлэгдэжэ, Ленинэй партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаад, ямар нэгэн омогорхол баярай дали ургашаһандал, сэдьхэл бодолынь улам урагшаа тэгүүлхэ, шэнэ жэлдэ улам һайнаар ажаллаха хүсэлэнтэй аймагай центрһээ тиихэдэ бусаа һэн. Энэ хүсэлөө олоной эхэ, сугтаа сула мал харууһалжа энэ болоһон инаг нүхэр Цыпилмаадаа хөөрэжэ һуухадаашье хэлэһэн байха.

— Улам лэ һайнаар ажаллаха, олоной ехэ мүрысөөндэ хам оролсохо сагнай болоо. Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ямар уялга абанхай ажалланабта гэжэ һурахадань, харууһалһан малаа нэгэшье гарзагүй ондо оруулжа, үбэлэй сагта 500 грамм, зунай хүхэ ногоондо 1000 граммаар малайнгаа шэгнүүр сүүдхэдээ нэмээхэб гэжэ райкомой бюродо харюусаа гээшэб,—гээд Дашидондок Тогтохоев нүхэртөө хөөрэбэ.

— Зүб лэ хэлээш. Оролдонгүй яахабибди. Сомон зүблэлһөө сессидэ депутадуудаа дуудаһан саарһан шамда ерээ,—гээд Цыпилмаа нүхэрынь дуугарба...

Январь һара гараһаар һаари хүйтэнэй амин улам шангадажа, һалхи бордоһоор үдэр бүри шабадахань түргэдэбэ. Үдэ багта эхилһэн шуурга һалхин үдэшэ тээшээ улам гааража, газар тэнгэри хоёр ниилэжэ байһандал үзэгдэжэ, хотон айлай үрхөөр гараһан утаан өөдөө дэгдэнгүй, шанга жабарта газар шүүрэн гэзэгэтэнэ.

Шуурга һалхинһаа боложо урданайхиһаа эртэлжэ буруудаа хашаадань хаабашье, Дашидондок гэртээ яаранагүй. Һалхи шуурганта, хүйтэн һүни хонохонь гэжэ бодоходоо буруудни даарана аа гү гэжэ сэдьхэлээ зобонги, хашаагайнгаа үүдэнэй забһар залихайе бүтүүлжэ шэглэнэ. Тиигээд хогоо тармажа, үбһэнэйнгөө хуһамаг өөдэнь татажа ябаһан нүхэртөө хандажа: — Цыпилмаа, гэртээ ошыш даа. Би үглөөнэй үбһэ үреэд, морёо табяад, тиигэһээр ошохоб. Үхибүүднай хүлеэжэ ядашоод байна ёһотой, кинодо ошохо һэн,—гээд аса абажа, үглөөнэй үбһэ кормушканууд соо хэжэ бэлдэнэ.

Энээнһээ урда тээ Дашидондок хүдөө холын гүүртэдэ бүдүүн мал харууһалжа ходо үбэлжэдэг байһанаа үнгэрэгшэ намар фермынгээ центртэ зөөжэ, зуу шахуу муутай һайтай эдэ буруудые суглуулжа абаад харууһалжа байна. Даалгагдаһан ажалдаа үнэн сэхэ, шударгы сэдьхэлтэй Дашидондок Аюшеевичтэ гэр бүлөөрнь энэ гүүртэ даалгахадаа, фермын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд олонһоо зүб лэ оложо шэлэһэнээ маргаагүй, найдаа һэн. Энэ найдабарииень Дашидондок харюулжа ядахагүй байгаа. Хэр анханһаа ажалша, малша угтай, өөһэдөөшье хара багаһаа мал дахажа дүй дүршэл ехэтэй болоһон, жэл бүри ажалай амжалтатай байдаг юм. Энээнһээ урда тээ үүлтэртэ малай гүүртэдэ ажаллажа, сагаан тархитай казах үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ талаар ехэ амжалта туйлаа һэн. Тэрэнэйнгээ түлөө «Социалис мүрысөөнэй отличник» гэһэн значогоор шагнагдаһан, нютагайнгаа Советэй депутадаар һунгагдаһан, үнгэрэгшэ намар Ивалгада үнгэргэгдэһэн үүлтэртэ малай выставкэдэ өөрынгөө түлжүүлһэн казах үүлтэрэй хэдэн толгой мал харуулжа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

Мүнөөшье харууһалжа байһан 96 толгой эмэ буруудынь булшантайхан, гадартайхан ондо оруулагдажа байна. Энэ жэл урданайхиһаа хэршье үбһэ, зелёнкын хоморшье һаа, дүй дүршэлөөрөө, оролдолгын хүсөөр үбэлжэлгын эхилһээр нэгэшье буруу гарзалуулангүй, тобир тарганаар харууһална. Буруудаа саг соонь, нэгэ хэмдэ эдеэлүүлхэ, уһалха гуримые ехэ нарин сахидаг, һүнинь дэбдихэр һайнтай дулаан хонуулжа, буруудай эдиһэн хоолынь бэедэнь шэнгээхэ гэжэ оролдодог. Тиихэдэ һүрэг соо олонһоо муудахаяа һанаһыень дары илгажа, амяарлан тордёод, эжэлынь хүсүүлжэ табидаг юм. Мүнөө буруудтаа үбһэ, зелёнко, һолоомо хямдаханаар, рационой ёһоор үгэдэг, тиихэлээ толгой бүридэнь 1 килограмм ешмээнэй талха уһанда буйлуулжа үгэдэг, зүгөөр бүлеэдхэһэн уһаар уһалдаг байна. Тиихэдэ минеральна нэмэлтэ тэжээл, дабһа хододоо үгэлсэдэг юм.

— Худаг малтажа, хажуудань концентрат шанадаг цех бии болоһоор мал эдеэлүүлхэ, уһалхада хабатай болоо. Имагтал урданайхидал адли модо үлүүтэй газарта соолгодо абаашажа буруудаа дааруулхагүй, эдиһэн хоолыень бэедэнь ашагтайгаар шэнгээдэг лэ болоходоо бурууд үбэлэй сагташье шэгнүүрээ нэмэнэ хаям, — гэжэ Дашидондок хэлээд, — зүгөөр дулаан лэ хонуулха хэрэгтэй. Хабартаа хохир ехээр бэлдэхэдэмнай хямдашье болоно гээшэ. Бидэ үнгэрэгшэ хабар зуу гаран кубометр зөөлэн хохир бэлдээ һэмди. Малшан бүхэн иигэжэ бэлдэбэл, үбэлэй сагта дэбдихэрээр ядалсахагүй байна,—гэжэ хөөрэнэ.

Табан жэлэй түрүүшын жэлые амжалтаар дүүрэн түгэсхөөд, хоёрдохи жэлдээ мүн лэ һайнаар ажаллажа. Октябриин 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгаа бэелүүлхын тула Тэлимбэ нютагай малшад, тэдэнэй нэгэн Тогтохын Дашидондогой эрхим һайнаар ажаллажа байһые магтамаар.

Ц. ДАНДАРОВ.

Яруунын аймаг.

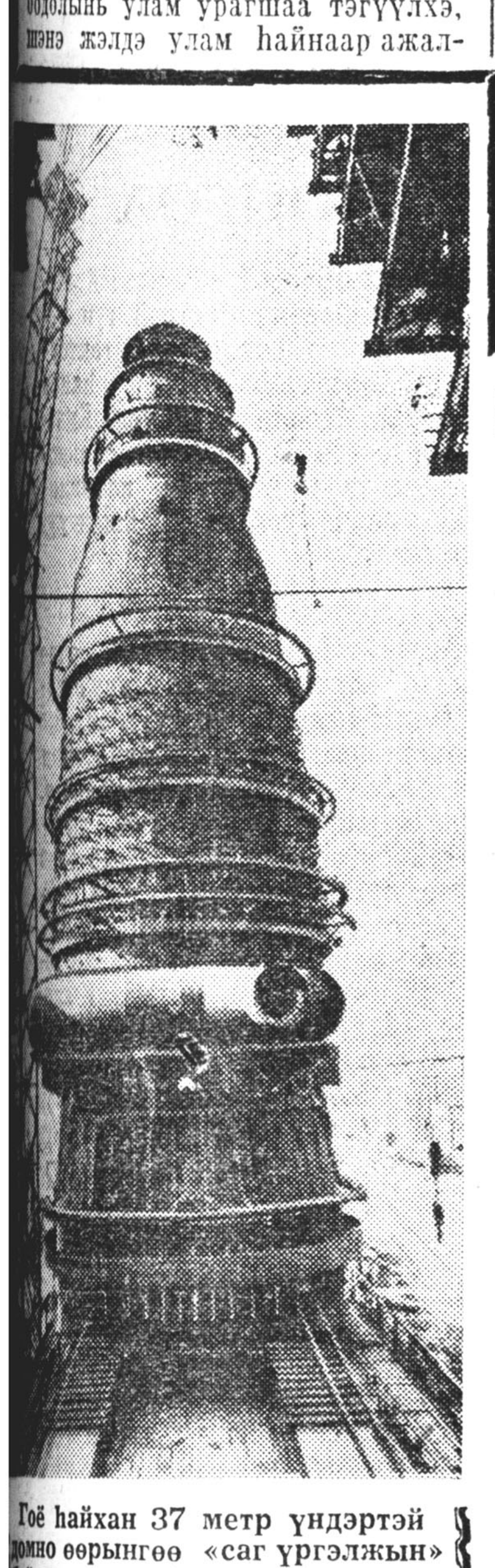

Гоё һайхан 37 метр үндэртэй домно өөрынгөө «саг үргэлжын» байра тээшэ булад каток дээгүүр аажамаар һолжоржо ябана. Энэ һонирхолто ушар Германиин Демократическа Республикын «Ост» гэжэ металлургическа комбинадта болоһон байна. Заншалта, удаан болзорой, тэрэ мүртөө үнэ сэн ехэтэй арга урид хабсаржа бүтээдэг түрүү онол аргаар һэлгэгдэнхэй. Дүтэ шадарнь шэнэ пеэшэнэй хабсаргагдажа дүүргэгдэһэнэй һүүлээр хуушан пеэшэниинь унтараагдадаг юм.

АПН-эй—ТАСС-ай фото.

ХОЁР ҮДЭР СОО АМАРХАДА...

— Зай, Василий, недели бүхэндэ хоёр үдэр амардаг болоходоо, сүлөөтэй сагаа шимни ямараар үнгэргэнэ гээшэбши? Амаралтын хоёр үдэртэй болоһон ушар хэр таатай байнаб?—гээд механическа цехэй мастер В. Е. Колодин ажалайнгаа һүүлээр гэртээ харижа ябаха зуураа, сугтаа хүдэлдэг хани нүхэрһөө асууна.

— Һургуулида ябадаг хүүгэдтээ анхаралаа ехээр хандуулжа, ямараар һуража байһан тухайнь тодорхой һайнаар мэдэхэ, тэдэнэртэй сүлөөтэйгөөр хөөрэлдэхөөр саг урдань хүртэгшэгүй бэлэй. Харин мүнөө хүүгэдэйнгээ һуралсалые шалгажа байха горитойхон арга боломжотой болонхойб. Һаяхан һургуулидань ошожо, багшанартайнь хөөрэлдэжэ ерээ һэм. Урдань тиишэ харгылхаар забда намда олдогшогүй бэлэй. Үнгэрһэн амаралтада бүхы бүлөөрөө «По тонкому льду» гэжэ кинофильм угаа һонирхон хараабди,— гэжэ В. Г. Попов омогтойгоор харюусана.

Хүдэлмэриин табан үдэртэ шэлжүүлэгдэһэн цехүүдэй хүдэлмэришэдэй хоорондо иимэрхүү удхатай хөөрэлдөөнүүдэй боложо байхые мүнөө нэгэтэ бэшэ дуулахаар.

Пермь, Иваново хотонуудай предприятинуудай жэшээгээр локомотив-вагон заһабарилгын заводой 5 цех неделидээ хоёр үдэр амаралтатайгаар ажаллажа эхилэнхэй. Һаяар бүхы цехүүд иимэ гуримда шэлжүүлэгдэхээр хараалагдана. Тусгаар эмхидхэгдэһэн комисси заводой начальник Е. П. Павленкын хүтэлбэри доро энэ асуудалые шиидхэхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые абажа байна. Мүн тэрэшэлэн энэ асуудал цех бүхэнэй хамтын суглаан болон партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай зүблөөн дээрэ гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэһэн.

Хүдэлмэриин табан үдэртэ оруулагдаһан цехүүдтэхи ажалай эмхидхэл, халаануудай һэлгэлдэхэ үе, үдын забһар үнгэргэлгын хаһа, столово, буфет, киоскнуудай хүдэлмэри комиссиин зүгһөө саг үргэлжэ шалгагдана. Үдын забһарые 30 минутын туршада үнгэргэдэг болохо зорилгоор шэнэ столово, буфет, киоскнууд нээгдэхээр хараалагдана.

Заводой бүхы цехүүдэй хүдэлмэриин табан үдэртэ шэлжэн орохо тушаа ойлгууламжын хүдэлмэри мүнөө коллектив бүхэн соо үргэнөөр ябуулагдажа байна. Хүдэлмэришэд баран энэ хэрэгые халуунаар дэмжэн һайшаана. Тус асуудалай анха түрүүн зүбшэгдэжэ байха үеэр зарим хүнүүдэй зүгһөө арсахашье ушарнууд гарадаг бэлэй. «Хоёр үдэр амардаг болоходоо, эрэшүүлнай архи, тамхяа намнахаһаа ондоо юу хэхэ һэн бэ! —гэхэ мэтэ абяан али нэгэн эхэнэрнүүдэй хоорондо дуулдагша һэн. Мүнөө иимэрхүү удхатайгаар дуугардаг хүнүүдые олохонь бэрхэтэй болонхой.

Неделидээ хоёр амаралтатайгаар ажалладаг болоһон хүдэлмэришэдэй хөөрэлдөөе анхаралтайгаар шагнахада, тус хэмжээ ябуулгын ямар шухала удха шанартай байһаниинь тобойсо элирнэ.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, сүлөө сагай ехэ болоһон ушарһаа хүдэлмэришэд һайса амарха, сэнгэхэһээ гадна, үхибүүдэйнгээ хүмүүжүүлгэдэ дэлгэр анхарал хандуулна, уран зохёолой номуудые, газетэ, журналнуудые олоор уншана, кино, театрай һонинуудтай танилсана, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ талаар илангаяа эрмэлзэнэ. Спортоор хабаяа туршагшад, үдэшын һургуули, техникум, институтда һуралсагшад залуушуулай дунда олошорбо.

Мүн тэрэшэлэн ажалай бүтээсэ эрид дээшэлбэ. Хубиин жэжэ боложо хэрэгээр шалтаг барин, нэгэ хоёр үдэрэй табилга гуйха ябадалнууд тон хомор болонхой. Ажалһаа хулжаха, гээгдэхэ ушарнууд ехээр үсөөрөө. Урдань хүдэлмэриин үедэ заһагдадаг байһан станогууд мүнөө амаралтын хоёр үдэрэй хаһа болзор соо шалгагдан харагдана.

Бүхы предприятиингаа хоёр амаралтатай неделидэ шэлжэн орохо талаар локомотив-вагон заһабарилгын заводой управлени, партийна болон профсоюзна комитедүүд эдэ үдэрнүүдтэ эмхидхэлэй хүдэлмэриие бүри эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлжэ байна.

Г. ДАНЗАНОВ.

Сошордомо дохёо

ХҮЙТЭН БАЙРА, ХАРУУҺАГҮЙ ТУГАЛНУУД

Һаяшаг Калининай нэрэмжэтэ колхозой Хайсагарай адагай һү һаалиин гүүртээр ябажа, байдалаарнь танилсабабди. Эндэ хэдэн зуун үнеэнэй үбэлжэхэ ехэл зохид типовой байра баригданхай. Гүүртэ дээрэхи бүхы ажал оньһожоруулагдажа захалаа. Тэжээл буйлуулдаг цехшье бии. Ёһотойл зохид байра гээшэ ааб даа! Хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада эндэ һүнэй «фабрика» болохо гэхээр.

Теэд тус гүүртын мүнөөхи бодото байдалынь ямар гээшэб? Энэ фермэ дээрэ 70—80 үнеэн тугалланхай. Тугалнуудай яһала олоор гаража эхилһэн хадань, тэдэниие хараха гэжэ шиидэбэбди.

Декабрь һарада энэ гүүртэ дээрэ 25 тугал гарзалһан. Тугалнууд мүнөөшье үхэнэ. Гол шалтагааниинь юуб?

Эндэхид үбэлжэлгэдөө тон муугаар бэлдэһэн байна. Тугалшад малайнгаа үбэлжэхэ байрые хүсэд һайнаар дулаалаагүй. Энээн дээрэһээнь тугалнуудай байра соо шонын хүлдэжэ үхэхөөр хүйтэн. Нарай нялха тугалнуудые дулаан байрада байлгажа, хүсэд һайнаар эдеэлүүлээгүй һаа, хаанаһаа өөдэлхэб даа.

Нарай тугалнууд тон муугаар харууһалагдана. Гүүртын һаалишад һая абаһан тугалнуудаа 20 үдэрэй туршада тэжээһэнэй һүүлээр тугалшадта тушаадаг. Зүгөөр эндэхи һаалишад сүлөөгүйдэжэ, тугалнуудаа сүүдхэдэ хоёр дахин эдеэлүүлээ болоно. Ушар юуб гэхэдэ, һаалишад гүүртэ дээрээ байдаггүй, харин үглөө, үдэшэ бүри тосхонһоо машинаар ерэжэ, үнеэдээ һаагаад ябашадаг. Нарай тугалнууд иигэжэ харууһагүйгөөр хаягдаһан дээрэһээ гарзална бшуу.

Тиихэдэ гүүртынхид нарай тугалнуудаа үүдэнэй хажуудахи хаамаг соо байлгана. Эндэнь угаа хүйтэн. Тугалнуудай хажууда үглөөнһөө үдэшэ болотор хэншье ошоногүй. Тэдэнэр шагай тулама шииг нойтон, шабааһа шабха соо бүхэли үдэртөө хэбтэнэ. Эндэ үбшэлһэн тугалнуудшье бии. Бүхы гүүртэ дээрэ эдэниие анхаржа, аргалха хүн байхагүй.

Харин эндэхи тугалшад эдэ бүгэдые һанаа амарханаар хаража:

— «Намһаа саагуур, наранһаа наагуур», манай тугалнууд бэшэ ха юм, — гэлдэнэд. Зүгөөр нэгэ хэды болоод байхада эдэниие даажа абаха аад, тугалшадай иигэжэ хэлэхэнь гайхалтай.

Ахалагша тугалшан Григорий Ткачевой һамгантайгаа даажа абаһан тугалнуудые баһал һайн гэхын аргагүй. Тугалшад ажалдаа тон муугаар хандана гэжэ сэхэ хэлэһэниинь дээрэ.

Тугалнуудай байра соо пеэшэн үгы. Байрань халуун уһаар дулаасуулагдадаг нэрэтэй. Теэд пеэшэниинь саг болзор соогоо түлигдэжэ уһаяа халаанагүй. Энээн дээрэһээнь халуун уһа дамжуулдаг түмэр хоолойнуудынь сэб хүйтэн.

Тугалнуудайнь хаамагууд соо нойтон, дэбдихэр һолоомонь хэзээнэй хуурайлагдаагүй хэбэртэй.

Араг яһан болотороо муудажа үрзылдэшэһэн тугалнууд захаһаа. Зарим тугалнуудынь хамууржа эхилээ. Хамуу, бужууда баригдажа, үһэ зүһэеэ унагаажа эхилһэн тугалнуудта түрхихэ эмшье эндэ үгы.

Хаамаг хаалтанууд соо мел, хирпиисэ, шабар гэхэ мэтэ зүйлнүүд харагданагүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудһаа боложо, Ткачевтоной даажа абаһан тугалнууд баһал үхэнэ. Гарзада нүлөөлһэн бэшэшье дутуу дунданууд эндэ тоолошогүй олон.

Малшад саг болзор соонь тугалнуудаа эдеэлэнэгүй. Залуу малые хайша хэрэгээр харууһалхада, тэдэнэр түргөөр муудадаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Теэд тугалшад энээниие ойлгоногүй гээшэ гү? Гадна тугалшан Марфа Ткачева хэды шэнээн тэжээл, хэзээ, хайшан гэжэ малдаа үгэхэеэ һайса мэдэнэгүй. Эндэ тэжээлэй рацион, тугалнуудые эдеэлүүлхэ гурим гэжэ байхагүй.

Декабрь һара соо тугалнуудта үгтэхэ һүн гансата бага болгогдоһон юм. Юуб гэхэдэ, колхоз гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ ядаад байхадаа, тугалнуудта үгтэхэ һү яһалханаар хороогоо бшуу. Теэд шэнэ жэлэй эхилээшье һаань, энэнь гуримшуулагданагүй. Гэхэтэй хамта, тугалшад мүнөө тугалнуудтаа уулгаха гэжэ абаһан һүеэ халаангүйгөөр, хайша хэрэгээр уулгана.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд тугалнуудые харууһалха дүршэл шадабаригүй хүнүүдые эндэ табиһан байна. Ткачевтон эндэ ажаллажа эхилһээр жэлшье болоогүй. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ тэдэнэр гахайнуудые харууһалдаг байһан. Ажахын мэргэжэлтэд эдэниие тугалшадаар табихадаа, хүдэлмэритэйнь хүсэд һайнаар танилсуулаагүй.

Тугалшан Георгий Ткачев ажалаа хаяжа, хэдэн үдэрөөр архидадаг заншалтай гэжэ эндэхи малшад гомдоно. Манай энэ гүүртэ дээгүүр ябахада Ткачевой мүр, һүүдэрыньшье харагдаагүй. Харин энэ үедэ тугалнуудые эдеэлэхэ, байрыень сэбэрлэхэ саг һэн. Тэжээл бэлдэдэг байрадань орожо харахадамнай, тугалнуудые эдеэлүүлхэ тэжээл бэлэн болгогдоогүй, галынь түлигдөөгүй байшоо.

Эдэ бүхы шалтагуудһаа боложо, тугалнууд олоороо муудана, үбшэлнэ. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд эндэхи бирагүй байдалые анхарнагүй. Тэдэнэрэй һаалишад болон тугалшадайнгаа дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг, гүүртэ дээрэхи байдалаар һонирходог һаань, дохёо сохимо байдал ушархагүй бэлэй.

Колхозой правлениинхид гүүртэ дээрэхи байдалые анхаран, һаалишад болон тугалшадайнгаа хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, бии байһан дутагдалнуудаа энэ дороо усадхахын тулада горитойхон хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Г. РИНЧИНО,
манай тусхай корр.
Бэшүүрэй аймаг.

Октябрьский район

ҮЙЛЭДБЭРИИН ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ СЛЁТ

Улаан-Үдын Октябрьска районой үйлэдбэриин түрүүшүүлэй гурбадахи заншалта слёт мяха-консервын комбинадай Соёлой байшанда һаяхан болобо. Районой ажалшад өөһэдынгөө энэ слёдые ажалай ехэхэн амжалтаар угтаа. Слёт дээрэ элидхэл хэһэн КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Д. Матвеев ажалдаа туйлаһан амжалтануудаа Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулнабди гэбэ. Сугларагшад үнгэрэгшэ жэлдэ хэһэн хүдэлмэриингөө дүн согсолхотойгоо хамта, энэ жэлдэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудаа хараалба. Район 1966 ондо валова продукци гаргалгын жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид декабриин 26-да дүүргэһэн байха юм. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 3 миллион 500 мянган түхэригэй промышленна, эдеэ хоолой продукци бүтээн гаргаа юм. Ленинэй орденто мяха-консервын комбинат, нарин сэмбын, трикотажна фабриканууд, гэр барилгын комбинат жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа хамагһаа урид элидхээ. Гансахан нёдондо 40 мянга гаран квадратна метр байра ашаглалгада оруулһан байгаа.

Үйлэдбэриин олон түрүү хүдэлмэришэд өөһэдынгөө шэн габьяата ажалаар суурхана. Ноохо угаадаг фабрикын ноохо илгагша А. С. Кудинова, нарин сэмбын фабрикын бүд нэхэгшэ З. Г. Ключникова, мяханай комбинадай колбасна заводой мяха шулагша Н. А. Аранзин, 8-дахи автобазын шофер В. Д. Соков, гэр барилгын комбинадай хабсаргагша Чистяков болон бусадай нэрэ ажалшадай дунда мэдээжэ болонхой.

КПСС-эй обкомой промышленностиин таһагые даагша нүхэр Ц-Д. Эрдынеев слёдто хабаадагшадые амаршалха зуураа, Совет засагай 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтаха, тэрээндэ бэлэдхэлые үргэнөөр ябуулхые уряалаа.

Слёдто хабаадагшад Агууехэ һайндэрэй урда тээхи өөһэдынгөө уялганууд тухай элидхэбэд.

Октябрьска районой ажалшад өөһэдынгөө байрануудые болбосон түхэлтэй болгохо, ургамалнуудаар ногооруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ байна. Мүн шэнэ олон дабхар байрын гэрнүүд бодхоогдохо. Тэрэшэлэн үйлэдбэриин культурые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала хэмжээ ябуулганууд тухай слёдто хабаадагшад хөөрэлдэбэ.

Слёдто хабаадагшад районойнгоо бүхы ажалшадта хандаһан Хандалга-бэшэг баталан абаа. Үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ «Табан жэлэй түрүүшын оной замай залуурша» гэһэн нэрэ зэргэтэ хүртэһэн нүхэдтэ дипломууд барюулагдаһан байна.

Ц. ЦОКТОЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слёдто хабаадагшад забһарлалгын үедэ.

«АГИТАТОРАЙ БЛОКНОТ»

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда ба агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» 1966 оной ээлжээтэ 24-дэхи номер буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ уншагшадтаа эльгээгдэбэ.

Номерой түрүүшын хуудаһан Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй (декабриин) Пленум тухай информационно мэдээсэлээр нээгдэнэ. «СССР-эй уласхоорондын политика ба коммунис хүдэлөөнэй нягта нэгэдэлэй түлөө КПСС-эй тэмсэл тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй гаргаһан тогтоол удаалуулан толилогдоо.

«Малшадай онсо шухала зорилго» гэһэн статья дотор республикын колхоз, совхозуудай ойрын сагта туйлаха зорилгонууд тухай тодорхойгоор бэшэгдэнэ.

«Амжалта—коммунис шэнжэ тэмдэг мүн» гэһэн нүхэр В. Заикинагай статья хөөрэлдөө хэхэ материал болгон агитаторнуудта туһалха байна. «Шэнэ заншал, ёһонуудые нэбтэрүүлээ» гэһэн статья дотор табин жэлэй турша соо совет арад Ленинэй зааһан замаар этигэл найдабаритайгаар урагшаа дабшан, шэнэ ажабайдал байгуулжа байһан тухай хэлэгдэнэ.

«Түрүү дүй дүршэл» гэһэн ниитэ гаршаг доро Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ фермын һаалишан, Социалис Ажалай Герой П. Б. Жалсановагай хөөрөөн «Агитаторай блокнодой» һүүлшын нюурнуудта толилогдоно.

БҮХЫ АРАДУУДАЙ АША ТУҺАДА

Замбуулинай хизаар дайдые шэнжэлгэ, ашаглалгын талаар гүрэнүүдэй хэхэ хүдэлмэриин ёһо гуримууд тухай договорой баталагдаһан тушаа

«Замбуулинай хизаар дайдые, **тэрэ тоодо һара ба огторгойн бусад бүридэлнүүдые шэнжэлгэ, ашаглалгын талаар гүрэнүүдэй хэхэ хүдэлмэриин гол ёһо гуримууд тухай»** договор **замбуулинай хизаар дайдые амгалан ёһоор ашаглаха зорилготой ООН-ой комитедээр тодорхойлогдон зохёогдоод, ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сессеэр һайшаагдаһан юм.** Совет Социалис Республиканудай Союз, Америкын Холбоото Штадууд, Великобритани депозитар-оронууд болохо гэжэ тус договор дотор хараалагданхай.

Энээнтэй зохилдуулан депозитар-оронууд январиин 27-до Москва, Вашингтон ба Лондондо тэрэ договортоо гар табиһан, хожомынь бусад гүрэнүүд гар табижа эхилһэн байна.

Советскэ Союзай зүгһөө СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, США-гай зүгһөө—США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ллуэллин Е. Томпсон, Великобританиин үмэнэһөө—Великобританиһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд сэр Джефри Харрисон гэгшэд тус договортоо Москвада гар табяа.

Договорто гар табилгын үедэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшонор Л. Ф. Ильичев, Я. А. Малик, А. А. Солдатов, Н. П. Фирюбин болон бусад тушаалтад, тэрэшэлэн США-гай, Великобританиин посольствонуудай дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд, совет болон гадаадын журналистнууд байлсаа.

А. А. Громыко договорто гар табиһанай һүүлээр үгэ хэлээ. Замбуулинай хизаар дайдые, тэрэ тоодо һара ба огторгойн бусад бүридэлнүүдые шэнжэлгын, ашаглалгын талаар гүрэнүүдэй хэхэ хүдэлмэриин гол ёһо гуримууд тухай түүхэдэхи түрүүшын уласхоорондын договорто гар табибабди гэжэ Советскэ правительствын этигэмжэлгээр элирхэйлэн мэдүүлхые хүсэнэб.

Замбуулинай хизаар дайдые шэнжэлгэ, ашаглалгын дэлисэ хэмжээнэй һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ болоһон ушар, ракетнэ техникын ба замбуулиниие шэнжэлгын талаар туйлагдаһан онсо гайхамшаг амжалтанууд замбуулиниие шэнжэлдэг гүрэнүүдэй хүтэлбэри болгохо ёһотой гол эрхэдэ хабаатай гуримуудай тодорхойлогдоһон уласхоорондын хэлсээ хараалха эрилтэ табяа. Тиимэл ушарһаа манай баталһан договор Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Генеральна Ассамблейн зүгһөө бүрин һайшаагдаа.

Замбуулиниие амгалан ёһоор шэнжэлэн ашаглалга хүн түрэлтэнэй үмэнэ гайхамшаг ехэ арга боломжо элирүүлжэ үгэнэ. Договороор хараалагдаһан уласхоорондын тэгшэ эрхэтэй харилсаа холбоон хадаа замбуулиниие бүхы арадуудай аша туһада амгалан ёһоор шэнжэлхэ хэрэгтэ бүхы оронуудай эдэбхитэйгээр хабаадаха арга олгоно гэжэ А. А. Громыко хэлэбэ.

Энэ договорнай гүрэнүүдэй, арадуудай хоорондын харилсаа холбооe, үгэеэ ойлголсолгые саашадань хүгжөөхэ замдахи шэнэ алхам болохо, дэлхэйн бүхы хүн түрэлтэнэй үмэнэ табигдаһан уласхоорондын тон шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ туһа хүргэхэ гэжэ этигэдэг байһанаа министр элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Великобританиһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд сэр Джефри Харрисон удаа тээнь үгэ хэлээ. Бидэнэрэй гараа табиһан договор дэлхэйн орёо зорилгонуудта ехэ анхарал хандуулха, эдэ зорилгонуудай замбуулинай дэлисэ хэмжээтэй зорилгонууд болохо ябадал тохёолдуулхагүй гэжэ оронуудай шиидэнхэй байһанайнь һайн гэршэ болоно. Договор баталһан ушарһаа, энээндэ хүргэһэн харилсаа холбооноо уламжалан, хүн түрэлтэнэй урда гараһан зорилгонуудые шиидхэхэ хаба шадабаритай байһандаа этигэхэ үндэһэ баримта олгоно гэжэ элшэн сайд тэмдэглэбэ.

Америкын Холбоото Штадуудһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ллуэллин Е. Томпсон иигэжэ мэдүүлээ: Энэ договорто США-гай үмэнэһөө Москвада гар табиха золтой байнаб. Энэмнай Москвада гар табигдаха гансахан договор бэшэ байха гээд найдаһанаа элирхэйлнэб гэбэ.

Тэрэшэлэн өөһэдынгөө оронуудай үмэнэһөө—Болгариин Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министр Иван Башев, Мексикын хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Мануэль Диас, Германиин Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министр Отто Винцер, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын элшэн сайд Мухаммед Мурад Галеб, Польшын Арадай Республикын элшэн сайд Эдмунд Пшулковский, Чехословакиин Социалис Республикын элшэн сайд Олдржих Павловский, Италиин Республикын хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Чезаре Регард, Румыниин Социалис Республикын элшэн сайд Теодор Маринеску, Турциин элшэн сайд Хасан Э. Ишык, Венгриин Арадай Республикын элшэн сайд Йожеф Сипка, Монголой Арадай Республикын элшэн сайд Нямын Лувсанчултэм, Съерра Леоне гэжэ гүрэнэй хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Х. Э. Таккер, Финляндиин элшэн сайд Йорма Ванамо, Японой элшэн сайд Тору Накагава, Исландиин элшэн сайд Кристинн Гудмундссон, Даниин хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ В. Туне-Андерсен, Бельгиин элшэн сайд Ипполит Коолс, Шэнэ Зеландиин түлөө Великобританиин элшэн сайд Джефри Харрисон, Швециин элшэн сайд Гунарр В. Ярринг, Югославиин Социалис Федеративна Республикын түлөө этигэмжэтэ министр, посольствын советник Феликс Горски, Канадын хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Г. Кларк, Израилиин элшэн сайд Катриэль Кац, Люксембургын элшэн сайд Леон Рис, Германиин Федеративна Республикын элшэн сайд Герхардт фон Вальтер, Таиландын хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Э. Бижендрастин гэгшэд договорто гар табяа.

Энэ договорто ондоо оронуудай зүгһөө гар табилга саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ.

* * *

ГАР ТАБИЛГА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

«Замбуулинай хизаар дайдые, тэрэ тоодо һара ба огторгойн бусад бүридэлнүүдые шэнжэлгын, ашаглалгын талаар гүрэнүүдэй хэхэ хүдэлмэриин гол ёһо гуримууд тухай» договорто гар табилга Москвада үргэлжэлөө.

Тус договорто Швейцариин элшэн сайд Аугуст Р. Линдт, Индонезиин элшэн сайд Манаи Софиан, Бразилиин хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Арминдо Мендес Кадаша, Афганистанай элшэн сайд Мухаммед Ареф, Урагвайн элшэн сайд Вирхилио Сампоньяро гэгшэд өөһэдынгөө оронуудай үмэнэһөө гар табиба.

Энэ договорто бусад оронууд гар табижа үргэлжэлхэ байна.

(ТАСС).

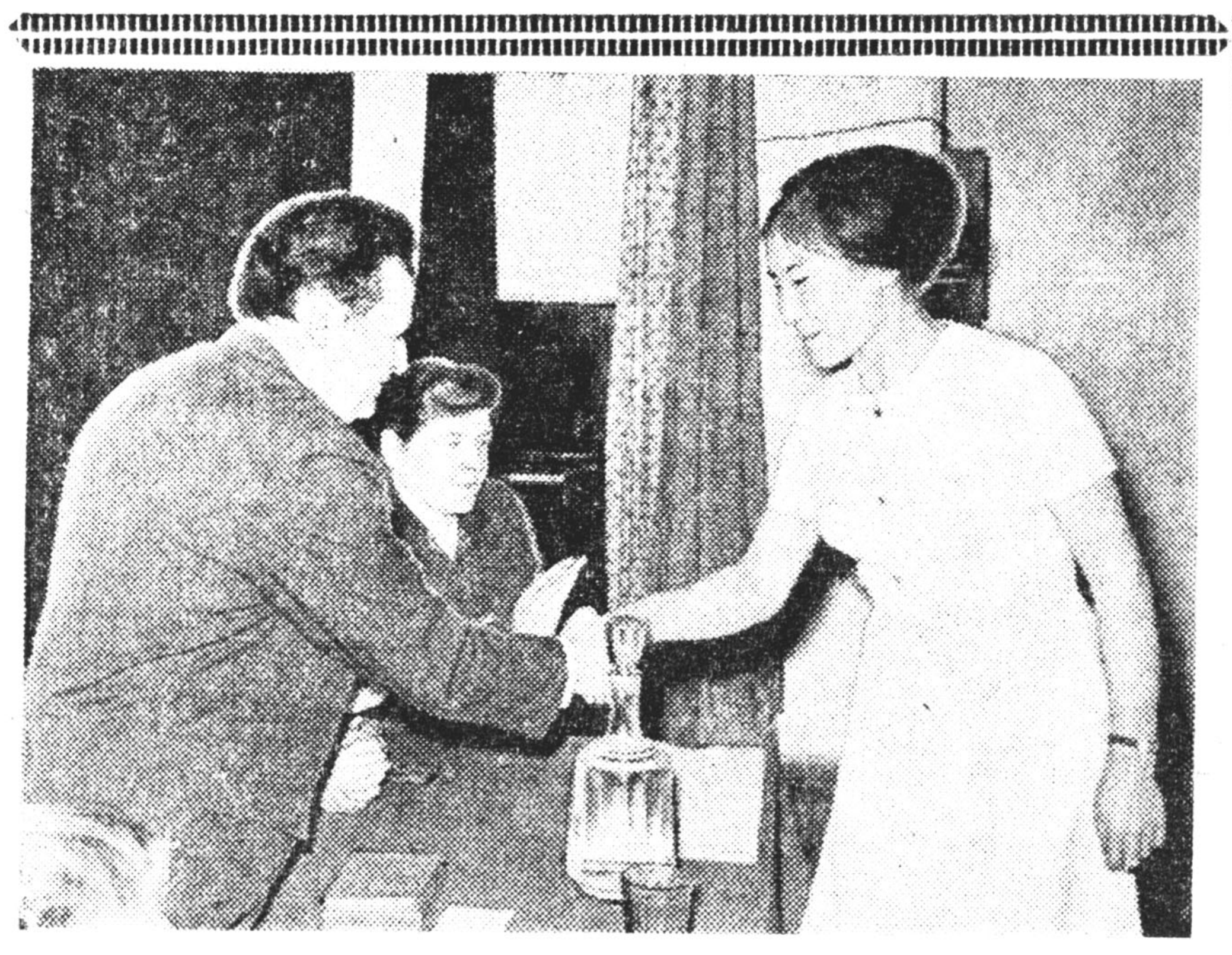

ДИПЛОМУУД БАРЮУЛАГДАБА

Актова зал соо хүн зон олон, хүхюутэй, зугаатай байба. Эндэ сонostohон амаршалгын урин дулаан үгэнүүд хүгжэмэй аялгатай нэгэдэн, hаруул дурасхаалай hабагша татаа бэлэй.

Юуб гэхэдэ, 4 жэлэй саана, августын нарата үдэрнүүдтэ, хүдөө ажахын техникумдэ абтаха шалгалтануудые амжалтатайгаар бариhан залуу нүхэд мүнөө эндэ мэргэжэлтэд болоhоной гэршэ — дипломуудые абажа байна ха юм.

Улаан-Үдэдэхи М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникум амжалтатай дүүргэhэн 14 агрономууд, 31 техник-механигууд Буряад оронойнгоо элдэб нютагуудаар таража, шудалhан эрдэм мэдэсээ ажал хүдэлмэридэ хэрэглэхэнь.

А. КУРБАТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Техникумэй директор А. Г. Френкель агроном Цыпилма Цынгэсамбуевада диплом барюулжа байна.

Авторай фото.

ХАРИЛСАА ХОЛБООНЬ ҮРГЭДЭНЭ

Үшөөтэйн дунда hургуулиин пионернүүд оронойнгоо элдэб хизаар нютагуудай hургуулинуудай hурагшадтай хани ёhоной бэшэгүүдые абалсажа байдаг.

Тэдэнэр илангаяа Харьков хотын Постышевой нэрэмжэтэ Пионернүүдэй ордоной эдир ленинецүүдтэй удаан сагай хугасаа соо харилсаа холбоо байгууланхай.

hургуулиингаа шэнэ жэлэй амаралтын үедэ Үшөөтэйн hургуулиин 7-дохи классай 18 hурагшад багша Д. Т. Тондоповатаяа хамта Харьковтахи ханинарайнгаа уряалаар Украина ошожо ехэ халуунаар угтуулhан байна. Үшөөтэйн эдиршүүл тэндэ байхадаа концертнүүдые табижа, Буряад арадайнгаа хатар, дуунуудтай харагшадые танилсуулжа баясуулаа. Харьков городтой hайн танилсаад бусаха дээрээ тэдэнэр Буряад ороной ажабайдал харуулhан фотоальбом, Буряад ёhоной костюм болон бусадшье бэлэгүүдые ханинартаа барюулhан байна. Тиихэдэ Харьковайхид айлшадтаа украин костюм, мүн бэшэншье бэлэгүүдые бариhан байгаа.

Ерэхэ зунай амаралтын үедэ Харьков хотын Постышевой нэрэмжэтэ Пионернүүдэй ордоной гэшүүд Үшөөтэй нютаг айлшаар ерэхэ юм.

В. КЛОЧИХИН.

ШАТАР

БУРЯАДАЙМНАЙ КОМАНДЫН ИЛАЛТА

Буряадаймнай республикын ба Эрхүүгэй областиин шатаршадай суглуулагдамал командануудай хоорондо болоhон тулалдаан хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлбэ. Хүршэнэртэйгөө зургаан эрэшүүл, нэгэ эхэнэр, мүн хүбүүн басаган хоёр туласалдаа. Энэ наадалга Буряадай хүдөө ажахын институдай байшанда болоо.

Түрүүшын үдэр шанга тэмсэлээр үнгэрөө. Эрхүүгэй шатаршан Павлова Брежковае шүүжэ, командадаа амжалта олгоо. Гэбэшье манай шатаршад Пинягин, Сампилов, Агафонов гэгшэд командаяа урагша татаба. Республикын чемпион Пинягин Елсуковые, Сампилов Брызгаловые шүүбэд. Тиихэдэ манай эдир шатаршан Агафонов Наделяевай хэhэн добтолго гэдэргэ сохижо, үлүү тэргэтэй болоод,нүгөөдэеэ буляа. Үлэгшэ табан партинь дүүргэгдэнгүй хойшолуулагдаhан байгаа.

Хойшолуулагдаhан партинуул үргэлжэлүүлэгдэжэ, Мельников Клеймантэй, Назимов Усовтай тэнсэhэн байна. Улымжиева Анарцинае шүүгээ. Самарин Боголевто, Власов Усовта шүүгдэшоо. Түрүүшын наадалга манайхидай илалтаар—5:4 тоотойгоор дүүрэhэн байха юм.

Хоёрдохи наадаанда айлшаднай бүхы хюлгэ дээрэ илахые эрмэлзээ. Гэбэшье Пинягин хүбүү дутуутайгаар бэрхэшээлтэй байдалда ороhон болобошье, Елсуковой добтолгые гэдэргэ сохин, удангүй хүбүүень эдеэд, тэнсэбэд. Павлова манай шатаршан Брежковагай добтолгые hөөргэдүүлжэ шадангүй байhаар шүүгдэшоо.

Мельников, Назимов, Власов эрид шанга эсэргүүсэлтэ хэhэнэйнгээ удаа шүүгдэhэнээ мэдэрбэд.

Хойшолуулагдаhан партинуудаа үргэлжэлүүлэн наадаhан Сампилов Брызгаловые илаhан байна. Агафонов шүүгдэлгэhээ тон бэрхээр мултаржа, Наделяевтай тэнсээ.

Анарцина хойшолуулагдаhан партияа наадангүйгөөр Улымжиевада шүүгдээб гэжэ мэдэрбэ. Тиигэжэ Буряадаймнай шатаршад дахяад 5:4 тоотойгоор шүүhэн байна.

Хоёр үдэр соо болоhон наадаанай дүнгөөр Буряадаймнай команда эрхүүгэйхидые 10:8 тоотойгоор илаба.

А. МИХАЙЛОВ.

ХОЁР МЯНГАН ХУРЬГАН

«Мир» колхозой хонишод энэ жэл 9250 хурьга абаха түсэбтэй. Колхозой олохон отарануудта түл абалга эхилээд, амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна. Илангаяа хоёрдохи отделениин хонишод түл абалгые hайнаар эмхидхэжэ, энэ үедэ хоёр мянга гаран хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Тус отделениин Найдан Цыденпилов, Евдоким Данчинов, Содном Бадмаев, Сандыжаб Цымбылов, Даши Бадмаев, Данзан-Нима Банзаракцаев гэгшэдэй даалаг отаранууд тус бүридөө 200—250 хурьгадые абанхай.

Отара бүхэн 700—900 центнер үбhэ тэжээлээр хангагданхай. Хонид тарган, түлынь томо, тобирнууд.

С. ПАВЛОВ.

Зэдын аймаг.

ЦЕХ БАРИГДАНА

Баргажан тосхондо ажаhуудалай болон промышленна эд хэрэгсэл гаргаха цехэй барилга эхилбэ. Тэрэниие А. Т. Трофимовай бригада эрхилжэ, үдэр бүриингөө даалгабарие 110—115 процентээр дүүргэнэ.

Байгша оной июниин эхеэр дурсагдагша цех хюрөөдэмэл модо, штакетнигүүд, избёосхо, паркет, хабсаргагдамал гэрнүүд болон бусадшье зүйлнүүдые хэхэ юм.

В. МЕНЬШИКОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Ехэ тэмсэл эхилбэ» гэhэн түрүү бэшэг; 1967 ондо Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй абаhан социалис уялга.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Совет засагай 50 жэлэй ойдо» гэhэн гаршаг доро ажалай бэлэгүүд; «Республикын үсэгэлдэрэй hонин»; Москваhаа ТАСС-ай мэдээсэлнүүд; пропагандистнарай хүдэлмэри тухай Д. Шагдуровай статья.

Гурбадахи хуудаhанда: «Совет засагай 50 жэлэй түүхэhээ» гэжэ гаршаг доро элдэб hонин; театрай рецензи; А. Литвинагай «Гэмтэ ябадал хэгдээгүй байхада» гэhэн корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: хилын саанаhаа ТАСС-ай мэдээсэлнүүд; спорт, тоносхолнууд.

ТҮМЭР ЕХЭЭР СУГЛУУЛАА

Бэшүүрэй hургуулинуудай hурагшад нёдондо жэл хамта дээрээ 124 тонно түмэрэй хаядаhа суглуулжа, гүрэндэ тушааhан байна.

Жэшээлхэдэ, Шэбэртын дунда hургуули (директорынь Г. И. Тунуханов) түсэбөөр хараалагдаhан 8 тонныи орондо 16,7 тонно түмэр тушаажа, аймагайнгаа hургуулинуудай дунда эрхимлэhэн байна. 6 тонныи орондо 11,7 тонно түмэр суглуулжа тушааhан Потанинай дунда hургуули (директорынь А. П. Трофимов) 2-дохи hууринда гараа. Хэрээтын дунда hургуули (директорынь Б. С. Бадмаев) 3-дахи hуури эзэлээ. Энэ hургуулиин hурагшад 6 тонно түсэбэй орондо 11 тонно түмэрэй хаядаhа тушаагаа юм.

— Бэшүүр тосхоной Ленинскэ 8 жэлэй hургуулиин hурагшадай суглуулhан түмэрөөр хэгдэhэн автобус hаяар иишэ ерэхэнь гээд Буряадай автоуправлениин № 2 автопаркын начальник мэдээсэhэн байна.

ШҮҮБЭРИНҮҮД ТУДАБА

Бага-Куналейн больницын хүдэлмэрилэгшэ В. Ф. Стрежнева hаяхан үнгэргэгдэhэн лотерейн наадаанда хабаадалсахадаа, бэедээ тон таарама, 97 түхэригэй hооhон костюм шүүбэ.

Тэрэшэлэн Харлан тосхоной медицинскэ пунктын хүдэлмэрилэгшэ Н. П. Павловагай абаhан билет 75 түхэригэй хубсаhа угаадаг машинада тудаhан байна.

Шэнэ жэлэй лотерейгээр хамта дээрээ 1400 түхэригэй шүүбэринүүд түлэгдэжэ байна.

В. БОРИСОВ.

Бэшүүр.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЧЕХОСЛОВАКИ

Советскэ Союзай болон Чехословакиин арадуудай хоорондохи хани барисаае саашадань гүнзэгырүүлэн бэхижүүлхэ зорилготой политическэ хэмжээ ябуулгануудые үргэнөөр бэелүүлхэ бэлэдхэл чехословак-совет хани барисаанай холбоон Агуу Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойдо зорюулан бэелүүлжэ байнхай.

Ойдо зорюулагдаhан олониитын түрүүшын хэмжээ ябуулгануудай нэгэн хадаа хани барисаанай болон эб найрамдалай эстафетэ болоно. Энэ эстафетэ ороной олон городууд болон hуурин газарнууд соогуур гаража, Советскэ Союзай хилэ дээрэ дүүрэхэ байна. Эб найрамдалай болон хани барисаанай hайндэрнүүд май—сентябрь hарануудта болохо. Чехословак-совет хани барисаанай hара, хани барисаан, харилсан туhалалсалга дайнай хойто тээхи харилсаа холбоон тухай совет-чехословак договорой баталагдаhаар 24 жэлэй ойн баярнууд ноябрь—декабрь hарануудта үнгэргэгдэхэ. Ноябрь hарада РСФСР-эй соёл культурын үдэрые үнгэргэлгэ ороной культурно-политическэ ажабайдалда ехэ ушар болохо байна.

1967 ондо Советскэ Союзай болон Чехословакиин городууд, областьнуудай хоорондо, совет болон чехословак предприятинуудай, хоёр ороной колхозуудай, хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативуудай, hургуулинуудай эрхэтэдэй хоорондо илангаяа үргэн ехэ холбоон байгуулагдаха юм.

ПОЛЬШО

Воеводствонуудай болон уезднүүдэй арадай Советүүдэй президиумүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн Варшавада болоо. Тэрэнэй хүдэлмэридэ парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаа. Хүдөө ажахые, барилгые, гэгээрэлые, коммунальна ажахые болон арад зониие хангалгые хүгжөөхэ; капитальна барилга таарууга бэелүүлхэ, албан захиргаанай аппарадые нарижуулан hайжаруулха талаар арадай Советүүдэй үмэнэ табигдаhан зорилгонуудые, тэрэшэлэн городууд болон тосхонуудай ажабайдалда шухала удха шанартай бусад асуудалнуудые зүблөөн хаража үзэhэн байна.

* * *

Варшавын культура болон наукын байшан соо нээгдэhэн выставкые Польшын научно-шэнжэлэлгын ухаан бодолой түйлалтануудай харалга гэжэ эндэ нэрлэнэ. Автоматикын болон электроникын 600 гаран экспонат, тоололго-бодолгын машинанууд, химическэ аппаратура болон бусад выставкэ дээрэ табигдаhан байна. Имэ выставкэ Польшодо анха түрүүн нээгдээ.

ГДР

СЕПГ-гэй VII съездэ бэлэдхэлгын үедэ Германиин нэгэдэмэл социалис партиин районно конференцинүүд болоо. Германиин Демократическа Республикые саашадань али бүхы талаhаань хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ асуудалнуудта конференцинүүд гол анхаралаа хандуулаа. СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд конференцинүүдэй хүдэлмэридэ хабаадалсаhан байна. Партиин бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай, ажалшадай гаhаршагүй холбоотой байха гэhэн уряатайгаар конференцинүүд үнгэрөө. СЕПГ-гэй болон тэрэнэй Центральна Комитедэй политикые дэмжэжэ байhанаа делегадууд нэгэн hаналтайгаар мэдүүлhэн байна. Германиин түрүүшын хүдэлмэришэн-таряашанай гүрэниие саашадань бэхижүүлхэ, Бонной милитарис үhөө нэхэхэ политикада эсэргүүсэн, Баруун Германида шэнэ түхэлэй нацизмын hэргэлгэдэ эсэргүүсэн, hуларшагүй тэмсэл хэхэ шухала гэжэ конференцидэ хабаадагшад үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглээ.

ВЕНГРИ. Мишке гэжэ бишыхан тосхондо (Бач-Кишкун гэжэ область) хуушанай арадай hайн hайхан заншал үргэлжэлүүлэгдэнэ. Үдэшэндөө, илангаяа үбэлэй сагта, хүдөө ажахын хүдэлмэриин дүүрэhэнэй hүүлээр нютагай зон культурынгаа байшанда суглардаг. Эндэ тэдэнэр хубсаhа, уран гоё угалзануудые оёдог, утаhа ээрэдэг, Венгриин тон hайн халуун үбhэ хатааха бэлэдхэл хэдэг, дуу дууладаг, ном уншадаг. Зураг дээрэ: басагад бэреэдүүд уран hайхан угалза сэсэгүүдые оёжо байна.

МТИ-гэй—ТАСС-ай фото.

БОЛГАРИ

Обсерватори, планетари, газарые тойрон дабшадаг хэмэл одонуудай, бусад бодосуудай хойноhоо ажаглаха станцинуудhаа бүридэhэн астрономическа центрэй барилга Варнада дүүргэгдэв. Хэмэл одонуудай фото-зураг буулгаха тусхай аппаратура Советскэ Союзhаа эндэ эльгээгдэхэ байна. hуралсалай, научна хүдэлмэри хэхын тулада астрономическа энэ центр хэрэглэгдэхэ юм. Варнын географическа байдалай таарамжатай hайн байhан дээрэhээ газарые тойрон дабшалаг хэмэл одонуудые шэнжэлхэ талаар уласхоорондын ниитэ программада станци оруулагдаха юм.

КНДР

Арадай Корейн полиин ажалшад хүдөө ажахын шэнэ жэлдэ бэлэдхэнэ. Газар уhалалгын түхеэрэлгэнүүдые гуримшуулан заhалгада, поли дээрэ үтэгжүүлгэ гаргалгада, газар hайжаруулха хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ, хүдөө ажахын зэр зэмсэг болон тракторнуудые хаhа саг соонь заhабарилжа дүүргэлгэдэ тусгаар анхарал хандуулагдана.

«Уhанда абтадаг тохомой шэнээншье газар байлгахагүй гэhэн уряатайгаар уhанда абтадаг газар шэнжэлхэ хүдэлмэри бүхы орон дотор мүнөө үргэнөөр хэгдэнэ. Энэ хүдэлмэридэ 3 мянган научна хүдэлмэрилэгшэ, мэргэжэлтэ хабаадалсана. Тус хүдэлмэриин түрүүшын шата январиин эсэс багаар дүүргэгдэхэ, энэ оной июниин эсэс хүрэтэр гидротехническэ элдэб түхеэрэлгэнүүдэй проектнүүд зохёогдохо. Имэ түхеэрэлгэнүүдэй баригдахада уhанда абтадаг газарые хүдөө ажахын аша туhада хэрэглэхэ аргатай болохо байна. Бүхы орон дотор уhанда абтадаг 810 район шэнжэлэгдэжэ дүүргэгдээ.

МОНГОЛ

Дархан городой—Монголой шэнэ промышленна центрэй түб хубиин барилга совет архитекторнуудэй проектын ёhoop hаяар эхилхэнь. Табан жэлэй үедэ Культурын ордоной, профессиональна-техническэ училищиин, поликлиникэ болон бусадай байшангууд баригдаха.

* * *

Арадай Монголдо 1966 ондо арадай ажахын гол фонднууд урда жэлэйхитэйнь сасуулбал, 6,8 процентээр, промышленностиин гол фонд—7,4 процентээр нэмээ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоо гурбан процентээр олон болоо, тэдэнэй салин хүлhэн дундаа зэргээр 2 процентээр нэмээ, хүдөө ажахын хамтаралнуудай гэшүүдэй мүнгэн олзо дунда зэргээр 11,1 процентээр, эд бараа худалдалга 1965 онойхитой сасуулбал 5 процентээр нэмээ. Орон дотор 10 мянган хүнэй hураха hууритай 13 юрэнхы эрдэмэй hургуули баригдаа.

ВЕНГРИ

ОНФ-гэй (Эсэгэ ороноо хамгаалгын арадай фронт) Бүхэвенгриин совет мартын 19-дэ Гүрэнэй суглаанай болон нютагай Советүүдэй hунгалтын болохоёо байhантай дашарамдуулагдан бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсээ. Ороной ажалшадта hунгуулиин урда тээхи хандалгые совет баталан абаа.

ВСРП-гэй Центральна Комитедэй секретарь Я. Кадар заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, болохоёо байгаа hунгалтын политическэ шухала удха шанарые, социалис общество хүсэдөөр байгуулха аша туhада зорюулан, нациин бүхы зохёон байгуулхы хүсэнүүдые нягтаар жагсааха үндэhэ hуури болгошо ОНФ-гэй үүргые онсолон тэмдэглээ.

РУМЫНИ

Синтетическэ утаhанай мүнөө үеын шэнэ заводой барилга Румыниин Ясса городто эхилээ. Утаhа гаргахада хэрэгтэй болохо зүйлнүүдые республикын нефтехимическэ предприятинууд үгэхэ юм. Энэ табан жэлэй эсэстэ завод 13 мянган тонно сагаан болон үнгэтэ утаhа жэлэй турша соо үгэдэг болохо.

ЮГОСЛАВИ

Ондоо оронуудта Югославиин юумэ худалдалга үнгэрэгшэ жэлдэ 1965 онойхитой сасуулбал, 12 процентээр нэмээ. Бүхы тээрээ худалдагдаhан юумэнүүдэй 55 процентнь бэлэн болгогдоhон продукци байгаа. Югославиин ондоо оронуудта юумэ худалдалга 22 процентээр нэмэхэ юм.

(ТАСС).

ТЕЛЕФОН ★ ТЕЛЕГРАФ ★ РАДИО ХИЛЫН СААНАhАА

Совет судна Дакарай портдо ерэбэ

ДАКАР, январиин 31. (ТАСС). «Академик Курчатов» гэжэ советскэ научно-шэнжэлэлгын судна Дакарай портдо ерээ. Энэ судна дээрэ hуужа ябаhан эрдэмтэд-океанографууд Атлантикын уhан соо шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэнэ.

«Академик Курчатов» Дакарта гурбан үдэрэй турша соо байхадаа, сенегальска ханинартаяа совет эрдэмтэд уулзаха.

Эрид шанга буруушаалга

БУДАПЕШТ, январиин 31. (ТАСС). ВНР-эй элшэн сайд болон посольствын хүдэлмэрилэгшэд тушаа хитад эрхэтэдэй Пекиндэ зоргоной аша гаргаhанда эрид шанга буруушаалгые КНР-hээ Венгридэ байдаг посольстводо Венгриин Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлээ гээд МТИ агентство мэдээсэнэ.

Январиин 27-до демонстрантнууд элшэн сайдай болон посольствын хүдэлмэрилэгшэдэй hуужа ябаhан МНР-эй посольствын автомашиные Пекинэй үйлсэнүүдэй нэгэндэ зогсоожо хүреэлээд, тугыень таhа татажа хаяа, шэлнүүдыень тэhэ сохёо.

Национальна баялигаа Алжирай аша туhада хэрэглэхэ

АЛЖИР, январиин 31. ТАСС-ай корреспондентнүүд А. Богомаз, В. Корзелев иигэжэ дамжуулна: өөрынгөө гол баялиг болгошо нефтиие хүсэдөөр хинадаг байха замаар Алжир баhа нэгэ шухала алхам хэбэ. Нефть болон газ зөөхэ, худалдаха талаар национальна бүлгэм (СОНАТРАШ) «Бритиш петролеум компаниин» Алжиртахи бүхы акцинуудые худалдажа абаад, өөрынгөө газар дээрэхи бүхы заправочна хэрэгсэлнүүд болон станцинуудай дүрбэнэй нэгэ хубиин эзэн болоо.

СОНАТРАШ. зоримгой замда ороо, мүнөө түйлагдаад байhан үрэ дүнгүүд бүри ехэ найдабари түрүүлнэ. Амжалтануудай шалтагаан хадаа национальна баялигаа оронойнгоо аша туhада хэрэглэхэ гэжэ Алжирай шиидэнги байлгань болоно.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретариин хөөрөөн

БУДАПЕШТ, январиин 31. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэородог национальна комитедүүд үнгэрhэн хахад жэлэй турша соо ехэ хүдэлмэри хээ. Тэдэнэр эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байhан вьетнам арадтай hанал нэгэдэлгые бэхижүүлээ, өөhэдынгөө ажал ябуулгада шэнэ хүсэнүүдые хабаадуулаа гээд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь Р. Чандра корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Үнгэрhэн hарануудай турша соо элдэб оронуудта нэгэдэмэл ябуулганууд нэгэн доро хэгдэдэг байгаа. Европодо эб найрамдал болон аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэг манай хүдэлмэридэ ехэ hуури эзэлнэ. Бидэнэр хэдэн олон ябуулгануудые, зүблөөнүүдые эмхидхээбди, мүн бусадай үүсхэлээр эмхидхэгдэжэ, түбиин оронуудай арадуудай үгээ бүри hайнаар ойлголсолгодо, арсалдаа тулалдаа амгалан ёhoop гуримшуулгада туhалhан бүхы уулзалганууд, семинарнууд болон хэмжээ ябуулгануудые дэмжэдэг байгаабди. Африкадахи Португалиин колонинуудай асуудалнуудаар энэ жэлэй hүүлшын кварталда Конакрида конференци зарлаха гэжэ бидэнэр түсэблэнэбди. Исламска хэлсээндэ эсэргүү буруушаалга мэдүүлхэ уряатайгаар Алжирта зүблөөн үнгэргэгдэхэ. Латинн Америкэдэ үнгэргэгдэхэ хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудта бидэнэр бэлэдхэнэбди.

Февралиин 10-11-дэ Будапештдэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай заседани болохо юм.

Хитадhаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн секретариадhаа гаргагдаа гэhэн хэбэртэйгээр Хитадай эб найрамдал хамгаалха арадай комитедэй болон Хитадhаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүнэй хэhэн мэдүүлгэ бодото байдалда тааралдахагүй худал баталамжа болоно.

БАЯСХАЛАНТА УШАР

КАРАЧИ, январиин 31. (ТАСС). Ядерна зэбсэгтэй онгосонуудые замбуулинай дайда руу табилгые, сэрэгэй баазануудые байгуулхын тулада hарые болон огторгойн бусад бодосуудые хэрэглэхые хориhон договорто Москвада гурбан агуу ехэ гүрэнэй гар табиhые «Баясхаланта ушар» гэжэ «Морнинг ньюс» гэжэ газетэ нэрлэнэ. Договор хадаа замбуулинай дайдын сэлмэг сэбэр байлгые хангана. Договорто гар табиhан гүрэнүүд замбуулинай дайдые имагтал амгалан ёhoop хэрэглэхэ гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

ХИТАДТА БОЛОЖО БАЙhАН УШАРНУУД ТУШАА

Пекиндэхи советскэ посольствые аашалалдаhан хунвэйбинүүд болон цзаофанинуудай («үймөөшэд») хүреэлhээр зургаан үдэр үнгэржэ байна. Автомашинанууд дээрэ тодхогдоhон громкоговорительнуудаар совет орондо харша үгэнүүд хэлэгдэнэ, антисоветскэ уряанууд табигдана. Посольствын хүдэлмэрилэгшэд тушаа хунвэйбинүүдэй гаргаhан «саазалан алаха приговорнуудые» дикторнууд уншана.

Совет орондо харша материалнууд Хитадай хэблэлдэ олоор толилогдоно. «Буруушаалгын митингнүүд» тухай тоо томшогүй олон мэдээсэлнүүд. январиин 25-да Москвада Улаан талмай дээрэ харата аашa гаргаhан хитад студентнүүдые дэмжэhэн бэшэгүүд газетэнүүдтэ толилогдоно.

Совет орондо харша энэ бузгай кампанинууд «соёлой хубисхал» гэдэгэй хубинь болгожо, Мао Цзэ-дунай бүлэгөөр эмхидхэгдэнэ гэжэ хэблэлэй мэдээсэлнүүдhээ эли боложо үгэнэ.

Элдэб районуудта, элдэб правительственна эмхи зургаануудта Мао Цзэ-дунай тала баригшадай «засагые гартаа абаhан» тухай Пекиндэхи харийн корреспондентнүүдэй телеграманууд, тэрэшэлэн Синьхуа агентствын мэдээсэлнүүд Хитадай мүнөөнэй хүтэлбэриин угаа ехэ далайсатай «сэбэрлэлгэ» хэжэ байhан тухай, хунвэйбинүүдэй болон «үймөөшэдэй» отрядуудта нютагай партийна болон гүрэнэй засагаархидай эсэргүүсэдэг тухай гэршэлжэ үгэнэ.

«Мао Цзэ-дунай хараа шугамые» дэмжэдэг «үймөөшэд» Циндао (Шаньдун провинци) городой бүхы партийна, правительственна, финансова болон культурна органуудые хиналтадаа абаа гээд мэдээсэгдэнэ. «Сэрэгүүд болон полициие хэрэглэлсэн» эсэргүүсэлтэ хээ гэжэ нютагай засагаархидые цзаофанинууд гэмнэhэн байна.

Аньхуэй, провинцида «үймөөшэдэй» орган болоhон провинциальна «Синь Аньхуэй бао» газетэ «засагые булимтаран абалга тухай мэдээсэлые» январиин 27-до толилоо. «Үймөөшэд» Аньхуэй провинциин Хэфэй городой партийна болон арадай комитедүүдтэ бүхы засагые «үймөөшэд» гартаа абаа гээд мэдээсэл соо хэлэгдэнхэй. КПК-гай провинциальна комитедэй нэгэдэхи секретарь Ли Хао-хуа (КПК-е байгуулалсагшадай нэгэн профессор Ли Дачжао гэгшын хүбүүн болон бусад партийна хүтэлбэрилэгшэдые тушаалнуудhаань гаргаха тухай, тэдэниие «шэнээр хүмүүжүүлгэдэ» эльгээхэ тухай захиралта газетэдэ хэблэгдэнхэй.

Харин агентствэнүүдэй мэдээсэлнүүдэй ёhoop «үймөөшэд» армиин частьнуудай дэмжэлгэтэйгээр шэнэ, боро газар элдүүрилхэ министерствын хүтэлбэрие hалгаагаа. Министерствын 62 хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд арестовалагдаа, министр Ван Чжэнь «тушаалhаа гаргагдаа».

КПК-гай Түбэдэй автономито районой комитедэй нэгэдэхи секретарь, Түбэдэй сэрэгэй округой сэрэгүүдые командалагша Чжан Го-хуа маанадые Лхасаhаа «намнаа», тэдэндэ эсэргүүгээр хүсэ хэрэглэхэб гэжэ занаа гээд «соёлой хубисхал» хэхын тулада Түбэд ошоhон ниислэлэй хунвэйбинүүд өөhэдынгөө Дацзы баодо гомдолтойгоор бэшэнэ.

Синьцзяньдахи байдалай шахардуу шанга байhан тухай Гонконгско хэблэл мэдээсэнэ. Пекинэй захиралтануудые дүүргэлтэ болгохоhоо нютагай сэрэгэй засагаархид арсаа гээд мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Урдань хүтэлбэрилэгшэд байhан хүнүүдэй дунда «өөрыгөө хорложо аладаг, мүн имэ hэдэлгэ хэдэг» ябадал үргэлжэлhөөр. КНР-эй түрүүлэгшэ Лю Шао-циин hамган «өөрыгөө хорлохо hэдэлгэ хээд», «хоёр хүлөө хухалаа» гээд ээлжээтэ Дацзы бао мэдээсэнэ.

Мао Цзэ-дун, тэрээндэ дүтэ байгшад хунвэйбинүүдэй ябуулгануудые үргэнөөр дэмжэхын тулада Хитадай армиин частьнуудые хэрэглэнэ гэжэ олон тоото мэдээсэлнүүд дээрэhээ харагдана.

(ТАСС, январиин 31).

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhoop, республика доторнай сагай уларил хубилан байха. Байгалай хойто аймагуудаар бага зэргэ саhан орохо, баруун хойноhоо hулаханаар hалхилха. Байгал шадарай ба Баргажанай голоор 17—22, бусад газарнуудаар 12—17 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэ городто hүниндөө 28—30, үдэртөө 14—16 градус хүйтэрхэ.

Февралиин 3—4-нэй үдэрнүүдтэ Байгал шадарай аймагуудаар бага зэргэ саhан орохо, баруун тээhээ hулаханаар hалхилха. Байгал шадарай аймагуудаар hүниндөө 23—28, үдэртөө 9—14, бусад нютагуудаар hүниндөө 28—33, үдэртөө 15—20 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ.

Редакторай орлогшо **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Наши телефоны: редактор — 41-18, зам. редактора—34-30, ответ. секретарь—27-37; отделы: промышленного производства—48-89 и 33-61, сельскохозяйственного производства—27-50, 46-16 и 60-21, партийной жизни —40-49, идеологический и советского строительства и быта — 34-93, 24-74, информации—34-05, рабселькоров и писем—38-30 и 25-41.

г. Улан-Удэ, ул. Коммунистическая, 20. Издательство, бухгалтерия и отдел об'явлений—37-32. Для междугородных переговоров — 16.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-00398. Зак. № 54.